

Vestiging in beeld.
Pedagogisch werkplan
van onze vestiging voor
dagopvang en
voorschoolse educatie
(VE)

Gounodlaan 23B - 2026

Inhoud:

Vestiging in beeld

Inleiding.

- Pedagogisch Kompas in het kort
- [Voorschoolse educatie \(VE\)](#)

Nuttige informatie: van dagritme tot stamgroepen.

- Eigenheid van onze vestiging
- Onze vestiging
- Stamgroepen
- Vaste gezichten
- Beroepskrachten in opleiding, stagiairs

Opvoeden doen we samen.

Met ouders

- Kennismaken en wennen
- De mentor
- [Spelinloop](#)
- Elkaar informeren
- Samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen

Door groepsmanagement

- Gedifferentieerd werken
- [Beredeneerd werken](#)
 - Teamwerk
 - Samen kinderen volgen
 - Naar een volgende groep of naar de basisschool
 - Signaleren van bijzonderheden
 - Pedagogisch beleid en praktijk evalueren en borgen
 - Pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar

Met andere organisaties

- Doorgaande lijn met het onderwijs
- Samenwerken met andere organisaties

In een rijke uitdagende omgeving.

- Indeling van de ruimte
- Inrichting van de hoeken en plekken
- Geordend materiaal
- Buitenruimte
- [Duidelijkheid voor ieder kind](#)

Met ruimte voor initiatief.

- Een vast maar flexibel dagritme
- Baby's en dreumesen
- Overgangen in het dagritme
- Belangrijke onderdelen in het dagritme
- [Een begrijpelijke dagindeling voor ieder kind](#)

Altijd in dialoog.

- Sensitieve responsiviteit
- Respect voor autonomie
- Structuur bieden en leidinggeven
- Praten en uitleggen
- Ontwikkeling stimuleren
- Begeleiden van onderlinge interacties

Overige pedagogische kwaliteitseisen.

- Extra opvang afnemen
- Inzet pedagogisch beleidsmedewerker/coach
- [VE-opleidingsplan en coachingsplan](#)
- [960 VE-uren verdelen in de periode van 2½ tot 4 jaar](#)
- [Ons VE-programma](#)
- Bijzonderheden van onze vestiging en gemeentelijke eisen

Bijlage 1. De ontwikkelingsgebieden op een rij

Bijlage 2. Overzicht formulieren pedagogisch werkplan

Bijlage 3. Begrippenlijst

Bijlage 4. Gebruikte literatuur

Vestiging in beeld.

Pedagogisch werkplan van onze vestiging voor dagopvang en voorschoolse educatie (VE).

Naam vestiging: **Korein Gounodlaan**

Adres vestiging: Gounodlaan 23B , 5653 AX Eindhoven

Op onze vestiging is de leidinggevende: Maartje Broeren

Zij krijgt leiding van: Sefika Koca

Waar in dit pedagogisch werkplan 'ouders' staat, kan ouder(s)/verzorger(s) worden gelezen. Waar 'zij' staat, kan 'hij' of 'die' worden gelezen.

Inleiding.

Dit pedagogisch werkplan is bestemd voor iedereen die benieuwd is naar onze vestiging – van ouders en verzorgers tot medewerkers van de GGD. Voor onze eigen pedagogisch professionals is het een naslagwerk. Het pedagogisch werkplan beschrijft de sfeer op onze vestiging én de manier waarop we voldoen aan de wettelijke pedagogische kwaliteitseisen.

Het pedagogisch werkplan *Vestiging in beeld* ligt in het verlengde van het *Pedagogisch Kompas*, het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG.

Pedagogisch Kompas in het kort

Kinderen zijn ontdekkers, onderzoekers, kunstenaars, kunstmakers, wetenschappers en handarbeiders – alles is in aanleg aanwezig. En elk kind is uniek. Geboren met een eigen aard, karakter, aanleg en talenten. Het is aan ons om die te zien, om ieder kind in beeld te hebben. Wij willen alle kinderen veel verschillende ervaringen bieden waardoor ze steeds een volgende stap kunnen zetten op hun ontwikkelpad. Elke dag weer.

We leren de kinderen kennen door goed naar ze te kijken en te luisteren. Voelt het kind zich goed (welbevinden)? En is de betrokkenheid hoog? Dat zijn de vragen die ertoe doen.

De antwoorden geven ons onmiddellijk feedback over onze inzet en de interactie met de kinderen. Doen we de goede dingen? We zien het direct: welbevinden en betrokkenheid zijn de graadmeters. Zowel voor een individueel kind als voor de groep.

Dagelijks stimuleren we het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen met vier pijlers:

- Opvoeden doen we samen
- In een rijke uitdagende omgeving
- Met ruimte voor initiatief
- Altijd in dialoog

In dit pedagogisch werkplan van de vestiging lees je hoe we praktisch invulling geven aan de vier pijlers. In het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG lees je meer over de visie erachter.

Nieuwsgierig naar ons complete pedagogisch beleid? Kijk op onze website.

Voorschoolse educatie (VE)

Op onze vestiging bieden we voorschoolse educatie (VE). Het pedagogisch kompas is daarbij voor ons de kenmerkende visie op VE, omdat onze visie op hoe kinderen zich ontwikkelen voor kinderen met een VE-indicatie hetzelfde is als voor alle kinderen. Alle kinderen ontwikkelen zich vanuit een veilige en gezonde omgeving. Ons aanbod is gericht op alle ontwikkelingsgebieden in samenhang. In een rijke uitdagende speelomgeving, samen met andere kinderen en de pedagogisch professionals, kunnen kinderen ontdekken en onderzoeken. Ze kunnen handelen, denken en informatie verwerken in eigenheid, op eigen wijze en in eigen tempo. Dat bieden wij vanuit de vier pijlers van het kompas, die terug te vinden zijn in ons (activiteiten)aanbod. Dit pedagogisch werkplan beschrijft ook hoe we voldoen aan de VE-eisen. Informatie die daarmee te maken heeft, is gedrukt in dezelfde kleur als deze alinea.

Nuttige informatie: van dagritme tot stamgroepen.

In dit hoofdstuk: een beschrijving van de vestiging, de stamgroepen en de inzet van beroepskrachten in opleiding.

Eigenheid van onze vestiging

Korein Gounodlaan is een tijdelijke locatie. We zullen hier 2 tot maximaal 4 jaar gaan vestigen tot dat de nieuwe school met kinderopvang af is op de Flowtowlaan in Eindhoven.

We zijn een kleinschalige locatie waar we werken met een verticale groep, een peuterwerk groep en een VSO/BSO groep.

Wat ons typeert als vestiging is dat we kleinschalig zijn. Ieder kind is uniek en ieder kind is goed in beeld. We zitten met de tijdelijke locatie op 1 min lopen van een zeer groenrijke omgeving met een heerlijk park aangrenzend aan de tuin van deze locatie. Daarnaast als we een kleine wandeling maken zit er op loopafstand een andere locatie in de buurt waardoor we wellicht eens bij elkaar op bezoek kunnen en samen kunnen spelen.

De locatie komt voort uit een huidige locatie, namelijk Korein Schelluinen. Hier zaten we met een peuterwerk groep en een VSO/BSO groep. Deze zijn meeverhuisd naar de tijdelijke huisvesting en daar voegen we nu een verticale groep aan toe.

Op de verticale groep gaan we starten met een geheel nieuwe groep, de intsteek van deze groep is verbinding tussen de aller jongste kinderen en de dreumes/peuter leeftijd. We gaan er naar toe werken om een zo fijn mogelijk dag ritme aan te bieden.

Op de peutergroep gaan we door waar de behoefte ligt vanuit kind en ouder; 'het ritme'. We nemen de ouders hierin mee en met een vaste groep en de ervaren leidsters komt dit op deze locatie ook helemaal goed.

De BSO gaat door met het ontwikkelen van de activiteiten domeinen en het aanbod op de BSO-groep. We zorgen voor een fijne omgeving voor kinderen in de leeftijd 4-12 jaar met voldoende uitdaging voor iedere leeftijdscategorie.

Omdat deze locatie tijdelijk is proberen we er zo goed mogelijk een eigen plekje van te maken. We betrekken de kinderen hier graag in. Het moet voelen als een veilige, warme plek waar kinderen durven op te groeien op hun eigen manier. Hier staan we samen achter en dat is wat we uitdragen als locatie.

Onze vestiging

Korein Gounodlaan is tijdelijk gehuisvest in een groene omgeving midden in het stadsdeel Gestel. In de omgeving van de Gounodlaan zijn er verschillende parken/speeltuinen, waar wij ook gebruik van maken voor uitstapjes. We bieden dagopvang, peuterwerk en bso aan op deze locatie. De locatie is 52 weken open van maandag t/m vrijdag*. We zijn gesloten op de nationale Nederlandse feestdagen. Op 5 december, 24 en 31 december sluiten de deuren om 17 uur.

**Omdat dit een nieuwe locatie betreft zal in het begin deze locatie niet volledig de hele week open zijn. Op verzoek en aanvraag van nieuwe klanten zullen wij steeds meer dagen openen.*

Stamgroepen

Op onze vestigingen hebben wij de volgende stamgroepen:

Naam groep	Leeftijd kinderen	Maximaal aantal kinderen	Personele inzet
Verticalegroep*	4-48 maanden	12	12
Peuterwerk groep	2,3 jr – 4 jaar	16	2
BSO*	4-12 jaar	20	20

*deze twee groepen zouden na de zomervakantie 2026 openen helaas zijn voor deze groepen nog geen aanmeldingen en zullen wij bij een volgende vakantie (herfstvakantie 2026, Kerstvakantie etc.) kijken of er al meer animo is.

Tijdens het startgesprek vertellen we ouders met welke groepen we werken. We vertellen voor welke leeftijd elke groep is en hoe groot de groepen zijn. Ook vertellen we welke pedagogisch professionals bij elke groep horen, wanneer zij werken, en hoe we vaste pedagogisch professionals vervangen bij ziekte en vakantie. Op de vestiging is te zien wie welke dag werkt.

Op onze vestiging werken we met vaste groepen kinderen en een vast team van pedagogisch professionals. De stamgroepen kennen vaste (start) momenten en herkenbare rituelen en vaste medewerkers die de kinderen kennen. Dat zorgt voor stabiliteit en een gevoel van sociale en emotionele veiligheid bij kinderen. Gedurende de week voegen wij op bepaalde momenten groepen ook samen om tegemoet te komen aan het welbevinden en betrokkenheid van kinderen en pedagogisch professionals (denk aan meer 'speelmaatjes', differentiatie in spelaanbod en flexibiliteit in organisatie van de dag). Dit gebeurt op een gestructureerde en herkenbare wijze.

- Kinderen van de verticale groep worden opgevangen van maandag t/m vrijdag* in de eigen groep van de verticale groep.
- Kinderen van het PW en de BSO delen van maandag t/m vrijdag* een groepsruimte. De ochtenden zijn voor het peuterwerk en de middagen voor de BSO. Deze groepen overlappen elkaar niet door andere tijden opvang.

**Voor nu staat er van maandag t/m vrijdag. Dit is ons stven om naartoe te gaan. We zullen openen met de volgende dagen:*

Verticale groep: maandag, dinsdag & donderdag

Peuterwerk groep: Maandag, Dinsdag, Donderdag, Vrijdag (op woensdag hebben wij een speelinloop)

BSO: Maandag, dinsdag & donderdag

Wanneer kinderen onverhoopt niet kunnen worden opgevangen in de eigen stamgroep, worden zij opgevangen in een tweede stamgroep. Afspraken hierover worden per kind met ouders afgestemd en schriftelijk vastgelegd.

Net als alle vestigingen van Wij zijn JONG werken wij volgens de BKR-rekentool van de Rijksoverheid. Daarmee berekenen we hoeveel pedagogisch professionals er minimaal aanwezig moeten zijn op een groep. Is de dagopvang dagelijks tien uur of meer open, wijken we maximaal drie uur per dag af. Tijdens het afwijken van de BKR zetten we minimaal de helft van het aantal pedagogisch professionals in. In ons basisrooster staat hoe de inzet van pedagogisch professionals is geregeld voor elke groep apart. [De uren voorschoolse educatie op onze vestiging worden niet in die drie uur aangeboden.](#)

Onze gangbare personeelsdiensten en pauzetijden zien er als volgt uit:

Diensten	Pauzetijd tussen	Pauzeduur per professional
7.30 - 17.00 uur	13.00 - 15.15 uur	30 tot 45 minuten
8.00 - 17.30 uur	13.00 - 15.15 uur	30 tot 45 minuten
8.30 - 18.00 uur	13.00 - 15.15 uur	30 tot 45 minuten
08:45-12:45 uur		
9.00 - 18.30 uur	13.00 - 15.15 uur	30 tot 45 minuten

De meest voorkomende momenten waarop we afwijken van de BRK zijn tijdens openen en sluiten van de groep en gedurende pauzetijden van de pedagogisch professionals. Tijdens deze momenten kunnen kinderen vrij spelen in onze rijke uitdagende omgeving en/of worden er gezamenlijke activiteiten georganiseerd. Dit biedt pedagogisch professionals de mogelijkheid om kinderen te observeren en aan te sluiten bij hun spel en/of activiteit. Op deze manier kunnen de pedagogisch professionals, ook met minder pedagogisch professionals op de groep, tegemoet blijven komen aan de behoeften van kinderen.

In de volgende situaties wordt er afgeweken van de BKR:

Bij openen en sluiten van de groep en tijdens de pauzes van de pedagogisch professionals

De eigen stamgroep is voor kinderen een veilige basis. Vanuit veiligheid en vertrouwen willen kinderen hun wereld vergroten en ervaren wat er achter de vertrouwde deur gebeurt. Door soms de stamgroep of de stamgroepruimte te verlaten, krijgen kinderen meer ruimte om op ontdekkingstocht te gaan of te spelen met andere kinderen.

Op onze vestiging verlaten de kinderen de stamgroep of de stamgroepruimte bij de volgende (spel)activiteiten:

- Spelen in de speelzaal
- Buitenspelen op eigen terrein
- Buiten spelen in het naastgelegen park
- Spelen tijdens gezamenlijke activiteiten
- Thema openingen/afsluitingen

Bij de uitvoering van deze activiteiten werken we conform het veiligheid- en gezondheidsbeleid.

Vaste gezichten

Wanneer er onverhoopt een vaste pedagogisch professional uitvalt door ziekte, vakantie of verlof gedurende een periode korter dan 4 weken en er geen andere vaste professional beschikbaar is, wordt er tijdelijk een vervangende pedagogisch professional ingezet. In eerste instantie wordt er gekeken of er een andere vaste professional van de desbetreffende groep of de vestiging ingezet kan worden. Wanneer deze niet beschikbaar is, wordt er een vervangende professional ingezet vanuit ons vaste flexteam. Bij langere afwezigheid wordt een nieuw vast gezicht toegewezen. Ouders worden via het ouderportaal of de mail geïnformeerd over de wijzigingen in het rooster.

Om de emotionele veiligheid en stabiliteit te waarborgen, streven we ernaar het aantal vervangende professionals zo veel mogelijk te beperken, zorgen de vaste pedagogisch professionals voor een zorgvuldige overdracht en zet ook de vervangende pedagogisch professional de zes interactievaardigheden in om de kinderen te leren kennen en af te kunnen stemmen op hun interesses en (ontwikkel)behoefte. De vervangende professional luistert en observeert, reageert op een sensitieve en responsieve manier op de verbale en non-verbale signalen van de kinderen; biedt ruimte aan de eigenheid van kinderen en geeft hen de mogelijkheid om zelfstandig te doen wat ze zelfstandig kunnen; biedt de structuur die kinderen nodig hebben om zelfstandig aan de slag te kunnen; voert gesprekken met de kinderen, stimuleert hun ontwikkeling en begeleidt de onderlinge interacties.

Beroepskrachten in opleiding, stagiairs

Naast onze professionals werken er regelmatig beroepskrachten in opleiding (BBL'ers), stagiairs op onze vestiging. We hanteren het BBL- en stagebeleid van Wij zijn JONG.

Beroepskrachten in opleiding (BBL'ers) en stagiairs.

Op onze vestiging zijn regelmatig één of meerdere BBL'ers en stagiairs aanwezig die worden opgeleid tot pedagogisch professional. Zij doen ervaring op in de dagelijkse verzorging van kinderen, het begeleiden van kinderen in groepsverband én individueel. Ze worden vaardig in het bedenken en ontwikkelen van activiteiten en het creëren van een vertrouwde omgeving waarin kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Dit alles gebeurt onder de verantwoordelijkheid van een werkbegeleider: een ervaren pedagogisch professional met expertise in het begeleiden en coachen van stagiairs en BBL-medewerkers.

Naarmate de opleiding vordert, groeit de zelfstandigheid van de BBL'er of stagiair. De focus ligt op het handelingsbekwaam maken van de BBL'er of stagiair in de meest voorkomende werkzaamheden binnen het dagprogramma. De werkbegeleider speelt hierin een centrale rol en wordt daarbij ondersteund door de praktijkopleider. Samen zorgen zij voor een goede begeleiding, onder andere door middel van begeleidingsgesprekken, voortgangsgesprekken met de opleiding en praktische ondersteuning op de werkvloer.

Opvoeden doen we samen.

De praktische invulling van de pijler 'Opvoeden doen we samen' heeft drie onderdelen: het contact met ouders, ons groepsmanagement, en de samenwerking met andere organisaties zoals basisscholen. Samen zetten we ons in voor de kinderen, zodat zij hun mogelijkheden en talenten optimaal kunnen ontwikkelen.

Opvoeden doen we samen – met ouders

In dit deel: kennismaken en wennen, de mentor, [spelinloop](#), elkaar informeren, en samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen.

Kennismaken en wennen

In de eerste periode leggen we de basis van de vertrouwensrelatie tussen de ouders, het kind en de pedagogisch professionals. Het ene kind heeft meer moeite met nieuwe situaties of een nieuwe omgeving dan het andere. We besteden daarom bewust aandacht aan het wennen. Hoe eerder een kind zich veilig voelt bij ons (welbevinden), hoe sneller het betrokken kan spelen. Tijdens de kennismaking zoeken we met de ouders naar een manier van wennen die prettig is voor hun kind. In de wenperiode kijken we samen naar het welbevinden en we evalueren hoe het met hun kind gaat, zodat we eventueel iets kunnen aanpassen.

De wenperiode ziet er als volgt uit voor de dagopvang (verticale groep) en peuterspeelzaal:

De kennismaking voor de baby en peutergroep (verticale groep) ziet er als volgt uit: Wanneer nieuwe ouders op onze locatie komen, worden zij door de vestigingsmanager of eigen personeel van de groep rondgeleid. Vervolgens vindt er een intakegesprek plaats met een medewerker van de groep waar het kind geplaatst wordt. Het liefst doen we dit in een gesprek op de locatie. Mocht dit door omstandigheden niet lukken dan kan de intake telefonisch plaats vinden. Tijdens het intakegesprek horen de ouders wie de mentor van het kind is. De mentor volgt het kind, vult de observaties in (in ons kind-volgsysteem KIJK!) en is het aanspreekpunt voor ouders bij vragen en problemen. Bij de verdeling van kinderen voor het mentorschap kijken we naar welke dagen het kind komt en welke medewerker het kind het meest ziet.

Tijdens de intake maken we afspraken over het wennen. Elk kind komt minimaal één dagdeel wennen. Tijdens dit dagdeel wordt het kind voorgesteld aan de andere kinderen en draait zo veel als mogelijk mee met de rest van de groep om zo ook het ritme en de kinderen te leren kennen en zelf op ontdekking te gaan om de ruimte te leren kennen. Bij baby's wordt tijdens de intake naar het ritme en gewoontes van het kind gevraagd, deze worden zo veel als mogelijk overgenomen op de groep. Bij oudere kinderen begeleidt de mentor het kind, helpt met het leren van de regels, helpt met het samenspel en daar waar mogelijk/wenselijk met het koppelen aan een maatje door ze samen uit te nodigen voor een activiteit. Voor het eerst ergens anders gaan slapen kan eng zijn voor het kind en ouder/verzorger. Indien nodig blijft de medewerker even bij het kind om een veilig gevoel te geven.

Op onze locatie hebben ouder(s)/verzorger(s) ook de mogelijkheid om deel te nemen aan de speelinloop. Wij zien dat ouders vaak vanuit deze speelinloop doorstromen naar de locatie. Kinderen kunnen zo samen met ouder/verzorger wennen aan het kinderopvang idee en zijn dan nog samen met hun ouders. Dit is ook een stuk vertrouwen bieden en laten zien wat de medewerkers allemaal doen tijdens een dag opvang. De speelinloop geeft in een kort moment weer hoe we dit doen. Onze speelinloop wordt aangeboden op de woensdagen.

De mentor

Ieder kind krijgt een mentor toegewezen. Dat is een van de pedagogisch professionals van de groep. Ouders worden door de mentor hierover geïnformeerd middels een persoonlijk of telefonisch gesprek. We proberen dat de mentor ook het intake gesprek voert. De mentor is het eerste aanspreekpunt voor de ouders en voert ook het intakegesprek. Ze vertelt het kind en de ouders dan onder andere wat haar rol als mentor betekent. Allereerst volgt de mentor de ontwikkeling van het kind. Ze heeft aandacht voor het welbevinden en de betrokkenheid van het kind, en nodigt de ouders uit om daarover in gesprek te gaan. Verder streeft ze naar een soepele overgang tussen thuis en de opvang, en – als het kind vier jaar is – naar een goede overgang naar het onderwijs en de bso. Als de mentor langere tijd afwezig is, zorgen we voor vervanging. De nieuwe mentor licht de ouders daarover in. Als we een mentor toewijzen, kiezen we er een die voldoende aanwezig is tegelijkertijd met het kind. We houden ook rekening met het aantal kinderen waarvan een pedagogisch professional al mentor is.

Spelinloop

Nadat ze zijn gebracht, hebben kinderen vaak even tijd nodig om afscheid te nemen van hun ouders. Ze vinden het dan fijn als de ouder nog even blijft en met ze speelt of aan hen voorleest. Daarom is er ruimte voor een speelinloop: de ouder loopt binnen en blijft even meespelen. Kinderen hebben dan een ontspannen overgangsmoment en de ouder raakt vertrouwd met de speelruimte, de materialen en onze pedagogisch professionals.

Elkaar informeren

We vertellen ouders waar ze belangrijke informatie kunnen vinden. Daarnaast laten we weten wat hun kind bij ons doet en hoe het gaat. Als ouders behoefte hebben aan een gesprek of een vraag willen stellen, dan maken we daar tijd voor. Wij informeren ouders, en ouders informeren ons. Want we horen graag hoe het thuis met het kind gaat. Dankzij die informatie kunnen we beter aansluiten bij (het gedrag van) het kind. Tijdens individuele contacten stemmen we goed af op alle verschillende ouders die onze vestiging bezoeken. We benaderen ook regelmatig alle ouders tegelijk als we informatie willen delen.

Breng- en haalmoment

Het breng- en haalmoment is een laagdrempelige mogelijkheid om met ouders te praten en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van hun kind. Daarbij letten we op privacy: als er andere ouders of kinderen in de buurt zijn, bespreken we geen privé zaken van het kind of de ouders.

Gesprek met de mentor

Minimaal eenmaal per jaar [en bij VE eenmaal per half jaar](#) heeft de mentor met ouders een gesprek over de ontwikkeling van hun kind. Als de ouders of de mentor vaker behoefte hebben aan een persoonlijk gesprek, dan maken wij daar graag een afspraak voor.

Samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen

Opvoeden doen we samen met ouders. We sluiten aan op thuis, met een gezamenlijk doel: de ontwikkeling van kinderen verrijken. Ook voor kinderen met een VE-indicatie heeft de wederzijdse betrokkenheid een grote meerwaarde, want door samen een (taal)rijk aanbod te bieden – thuis en op de vestiging – zien we dat het kind steeds (taal)vaardiger wordt, waardoor het zich op alle gebieden positief ontwikkelt.

Hieronder lees je hoe we samenwerken en aansluiting zoeken bij de thuissituatie.

- We laten ouders weten met welke woorden, liedjes of activiteiten/spelimpulsen we bezig zijn.
- We betrekken ouders bij thema's, projecten en activiteiten/spelimpulsen.
- We laten ouders weten hoe ze thuis bij het thema kunnen aansluiten.
- We horen graag van ouders hoe thema-activiteiten thuis zijn verlopen. Want misschien hebben ouders extra ondersteuning of informatie nodig, of moeten we ons aanbod meer bij thuis laten aansluiten.
- We versturen regelmatig een themabrief.
- We ontvangen graag materialen voor de thematafel.
- We praten met ouders bij het halen en brengen en letten erop dat we iedereen regelmatig zien en spreken.
- We bieden ouders aan om een verjaardag of ander feest mee te vieren.
- We laten ouders foto's en filmpjes zien.
- We organiseren ouderbijeenkomsten
- We plannen minimaal 1x per jaar individuele oudergesprekken
- We schrijven nieuwsbrieven

Opvoeden doen we samen – door groepsmanagement.

In dit deel: gedifferentieerd werken, beredeneerd werken, teamwerk, samen kinderen volgen, naar een volgende groep of naar de basisschool, signaleren van bijzonderheden, pedagogisch beleid evalueren en borgen, en pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar.

Gedifferentieerd werken

Gedifferentieerd werken staat voor onderscheid maken en variëren. Want kinderen verschillen qua leeftijd, niveau, interesse en eigenheid. Er is ook een overeenkomst: ze zijn allemaal nieuwsgierig. Ze willen graag nieuwe dingen ontdekken en volgende stappen zetten. Door gedifferentieerd te werken, spelen we in op onderlinge verschillen en op de nieuwsgierigheid van ieder kind. In de praktijk betekent gedifferentieerd werken dat we aandacht hebben voor alle ontwikkelingsgebieden, voor de eigenheid en het ontwikkelingsniveau van elk kind. Daar laten we onze aanpak op aansluiten.

Aandacht voor alle ontwikkelingsgebieden (zie bijlage 1)

Met goed groepsmanagement zorgen we in het dagelijkse werk voor een gevarieerd aanbod. Dat aanbod sluit aan op alle ontwikkelingsgebieden. Alle ontwikkelingsgebieden hangen met elkaar samen en zijn even belangrijk. We weten goed hoe kinderen zich ontwikkelen, en daarom begrijpen we welke variatie er nodig is in onze interactie met kinderen, in de speelleeromgeving en bij de activiteiten en spelimpulsen. Zo blijft de betrokkenheid hoog.

Eigenheid en ontwikkelingsniveau

Door goed te kijken naar kinderen, bieden we passende variatie en keuze in interactie met kinderen, in de speelleeromgeving en bij de activiteiten en spelimpulsen. Zo maken we bijvoorbeeld onderscheid in open-, gesloten, doe- en denkvragen, in de hoeveelheid van keuzes binnen een activiteit en de complexiteit van materialen.

Beredeneerd werken

Beredeneerd werken staat voor: plannen wat we doen. We laten kinderen doelgericht 'de zone van de naaste ontwikkeling' ervaren. Dat betekent dat ze een volgende stap kunnen zetten in hun ontwikkeling. Hoe helpen we kinderen daarbij? Om te beginnen leren we ze goed kennen. Dat doen we door dagelijks naar ze te kijken, met ze te praten en met ze te spelen. Daarnaast kijken we met ons kindvolgsysteem meer objectief naar een kind. Vanuit deze kennis over het kind plannen we vervolgens ons beredeneerde aanbod. Zo zorgen we ervoor dat alle kinderen nieuwsgierig blijven en een volgende stap kunnen zetten als ze dat willen. Wat we zien gebeuren bij de kinderen en wat we horen van de ouders, gebruiken we weer voor de volgende fase in ons beredeneerde aanbod. Zo volgen we steeds opnieuw de PDCA-cyclus van plan, do, check, act (plannen, uitvoeren, kijken hoe het werkt en bijsturen). Bij het beredeneerde aanbod gebruiken we een themapanning/groepsplan.

Teamwerk

Een groep kinderen begeleiden vraagt om teamwerk. Wie doet welke taak en hoe verdelen we onze aandacht over de kinderen, binnen en buiten? Daar denken we samen over na. Regelmatig nemen we ruimte voor spelbeschikbaarheid: het rustig kijken naar het spel van kinderen of het meespelen met hun spel. Zo kijken de pedagogisch professionals dagelijks naar het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen. Op grond daarvan verdelen ze hun aandacht en taken. In het teamoverleg [en bij het maken van de \(thema\)planningen](#) maken ze daar afspraken over. Tijdens het teamoverleg [en het evalueren van de uitgevoerde \(thema\)planning](#) bekijken ze hoe de taak- en rolverdeling is verlopen en hoe ze de taken en rollen de komende periode gaan verdelen.

Samen kinderen volgen

Spelende kinderen laten hun interesses en ontwikkeling zien. Door bewust te kijken naar wat kinderen bezighoudt – Wat spelen ze? Hoe spelen ze? Wat maken ze, en op welke manier? – leren we de kinderen beter kennen. We volgen hun ontwikkeling ook systematisch. Dat doen we met een (digitaal) kindvolgsysteem. We gebruiken de informatie uit het kindvolgsysteem voor keuzes en aanpassingen voor het individuele kind, de groep of de vestiging. De mentor van het kind bespreekt individuele observaties met de ouders (zie 'Opvoeden doen we samen – met ouders').

Onze vestiging gebruikt dit kindvolgsysteem:

Op de Gounodlaan werken we met KIJK! als observatie systeem. Procesgericht kind-volgsysteem KIJK! koppelt het welbevinden en de betrokkenheid aan de competenties en prestaties. Hierbij worden zowel bevorderende als belemmerende factoren inzichtelijk. Door middel van handvatten zoek je gerichte oplossingen op groepsniveau, met persoonlijke aandacht en oog voor brede ontwikkeling van elk kind. Zo kan deze naar eigen vermogen, maximaal presteren.

Naar een volgende groep of naar de basisschool

Stroomt een kind door naar een nieuwe groep, dan zorgen we voor een geleidelijke overgang en een doorgaande lijn. We spreken wenmomenten af en de mentor draagt het kind zorgvuldig over aan de collega's van de nieuwe groep. Als een baby geen uitdaging meer vindt in de babygroep – of omgekeerd: als een kind emotioneel nog niet toe is aan een volgende groep – kan het tijdstip van doorstromen wijzigen. Dat gaat altijd in overleg met de ouders. We houden ook rekening met de samenstelling van groepen: de pedagogisch professionals moeten in staat zijn om aandacht te geven aan alle kinderen. Het belang van het kind staat altijd voorop.

Gaat een kind over naar een andere groep of vestiging, dan dragen we de kennis over het kind – vastgelegd in het kindvolgsysteem – over aan de nieuwe groep. Heeft de nieuwe groep een ander LRK-nummer, dan vraagt de mentor toestemming aan de ouders om de informatie over te dragen, middels het formulier 'uitwisselen gegevens ketenpartners'. Is het LRK-nummer hetzelfde, dan hoeven de ouders alleen geïnformeerd te worden (afstemming). Vervolgens neemt de mentor contact op met de mentor van de nieuwe groep. Indien gewenst plannen de oude en nieuwe mentor een persoonlijk gesprek over het kind. Bij voorkeur is daar ook een van de ouders bij.

Gaat een kind starten op de basisschool, dan draagt de mentor het kind zorgvuldig over na toestemming van de ouders. Tijdens de eerste intake op onze vestiging vragen we die toestemming al. Daarnaast stemt de mentor vóór de overdracht met de ouders af welke informatie we de school geven op het overdracht-/doorstroomformulier.

Onze vestiging zorgt voor een warme overdracht. Dat houdt in dat we de informatie uit het overdrachtsformulier persoonlijk bespreken met een direct betrokken medewerker van de basisschool. Dat gesprek voeren we bij voorkeur samen met de ouders.

Op onze vestiging gebruiken we voor de overdracht:

Op onze locatie bespreken we de overdracht eerst met ouders. We stellen ouders de vraag of zij aanwezig willen zijn bij het gesprek met school. Als ze dit graag willen zal er een; 'driehoeks-gesprek' plaatsvinden waarbij ouders, school en de mentor van het kind van de opvang aansluiten.

Signaleren van bijzonderheden

We observeren en volgen de ontwikkeling van kinderen. Bijzonderheden bespreken we altijd eerst met de ouders. Signaleren we bijzonderheden, dan gaan we te werk volgens de door Wij zijn JONG beschreven zorgstructuur. Waar nodig schakelen we interne of externe experts in of verwijzen we ouders door naar passende instanties. Zij kunnen duiden wat er aan de hand is en geven advies over het vervolg. Uiteraard gebeurt dat altijd in nauw overleg met de ouders en na hun toestemming. Kortom: we blijven zorgvuldig in contact met de ouders en – na hun toestemming – ook met de externe instanties en de eventuele basisschool. In het team evalueren we de signalering.

Bij vragen over de ontwikkeling en het gedrag van kinderen kunnen we – in overleg en afstemming met de ouders – deze medewerkers of instanties raadplegen:

De pedagogisch coach (inclusief VE-coach)

De pedagogisch coach kijkt mee op de groep en observeert. Hierbij kijkt zij naar het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen. Als zij bijzonderheden/signalen ziet in de ontwikkeling van kinderen, gaat zij hierover in dialoog met de pedagogisch professionals. Samen met de pedagogisch professionals wordt gekeken naar een passend en gedifferentieerd aanbod voor elk kind. Indien nodig kunnen wij hierbij andere experts betrekken voor advies. (zie hieronder)

Intern begeleider kinderopvang/interne begeleider onderwijs

Als er zorgen zijn rondom de ontwikkeling van een kind kunnen we een intern begeleider inschakelen. De IB-er komt het kind observeren en maakt hier een verslag van. Zij geeft ons tips hoe wij de ontwikkeling van het kind zo goed mogelijk kunnen ondersteunen. Ook kan zij een advies geven voor bijvoorbeeld logopedie, ambulante zorg of fysiotherapie. Na het verslag vindt een gesprek plaats tussen de IB-er, mentor van het kind en ouders. Afhankelijk van de casus schakelen we met de passende interne begeleider.

Ambulante medewerker KluppluZ

In sommige gevallen kan er ambulante zorg aangevraagd worden. Dit is meestal op advies van de IB-er. De ambulante zorg kan voor het kind zijn met een specifieke zorgvraag of voor een groep waarbij extra ondersteuning nodig is omdat meerdere kinderen iets extra's nodig hebben.

Logopedist

Als de taalontwikkeling van een kind stagneert of de uitspraak niet goed verstaanbaar is bij een kind, kan logopedie een mooie ondersteuning zijn.

Lumens

Lumens biedt pedagogische ondersteuning voor alle gezinnen met kinderen van 0-6 jaar waarin ouders vastlopen in de alledaagse opvoeding en/of waar sprake is van de achterstand in de taalontwikkeling. Deze vraag komt vanuit de ouders zelf, maar wij kunnen de ouders in contact brengen met Lumens contactpersoon binnen ons Kindcentrum. De begeleiding van ouders gebeurt

in de thuissituatie. De pedagogisch ondersteuner luistert, denkt mee, wijst de weg en geeft advies en waar nodig verwijst zij de ouders door naar de juiste instantie.

WIJ Eindhoven

Bij kinderen boven de 6 jaar of bij vragen die verder gaan dan alledaagse opvoeding, worden ouders naar WIJ Eindhoven doorverwezen. Zij denken met ouders mee, geven ze advies of helpen de ouders zelf. Soms is er meer nodig. Bijvoorbeeld in ingewikkelde situaties bij (vermoeden van) kindermishandeling of gedragsproblemen. Dan weten zij de weg naar de juiste partij in de stad te vinden.

Pedagogisch beleid en praktijk evalueren en borgen

Samen volgen we dagelijks **het welbevinden en de betrokkenheid** van kinderen in samenhang met hun ontwikkeling. Daarbij gebruiken we het kindvolgsysteem. Zitten de kinderen goed in hun vel, zijn ze ontspannen en voelen ze zich veilig? Dan zit het goed met het welbevinden. Doen de kinderen tijdens het spelen en de activiteiten nieuwe ervaringen op? Zijn ze geboeid en gefascineerd door de activiteit? Zit er uitdaging in het spel of activiteit? Dan is ook de betrokkenheid hoog.

In het Pedagogisch Kompas, het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG, staat uitvoerig beschreven hoe **welbevinden en betrokkenheid** voor ons de belangrijkste toetsstenen zijn om de ontwikkeling van kinderen te beoordelen. De mate van welbevinden en betrokkenheid daagt ons uit om de pedagogische kwaliteit voortdurend aandacht te geven. Daarbij nemen we steeds de vier pijlers onder de loep om onze aanpak te verbeteren:

Opvoeden doen we samen – Kunnen we onze samenwerking verbeteren? Met ouders, met elkaar en met andere organisaties?

In een rijke uitdagende omgeving – Hoe rijk en uitdagend is ons aanbod?

Met ruimte voor initiatief – Bieden we voldoende keuzevrijheid? Is het dagritme afgestemd op ruimte voor initiatieven van kinderen? Zijn onze activiteiten/spelimpulsen passend en verrijkend?

Altijd in dialoog – Weten we wat kinderen beweegt, wat kinderen bezighoudt en hoe we aansluiten bij hun behoeften en belevingswereld?

Aan welbevinden en betrokkenheid zien we hoe het gaat met een kind én met onze pedagogische kwaliteit. Jaarlijks monitoren en meten we die, zodat we zicht houden op wat we kunnen aanpakken. De jaarlijkse cyclus waarmee we onze pedagogische kwaliteit borgen bestaat uit deze fasen:

- De pedagogische praktijk evalueren.
- Vanuit die evaluatie pedagogische doelen bepalen.
- Werken aan de pedagogische doelen met acties die de vier pijlers versterken (via werkoverleg, coaching en/of scholing/training).
- Het effect van onze aanpak beoordelen door te kijken naar het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen.

De pedagogische praktijk en beleid monitoren en evalueren we met de volgende instrumenten:

Jaarlijks evalueren we onze pedagogisch praktijk met de PIB (pedagogische praktijk in beeld). Doorlopend gebruiken wij de vijfpuntsschalen van welbevinden en betrokkenheid om het dagelijkse pedagogische proces te volgen en onze pedagogische aanpak op af te stemmen.

- Observeren van het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen
- Het invullen van de PIB (Pedagogiek in Beeld) door de Pedagogisch Coach
- Uitkomsten van de PIB worden in de groepsoverleggen met de Pedagogisch medewerkers besproken. Acties worden ingepland en gemonitord in de coachbijlage
- coach de pedagogische doelen bepaald
- Adviezen van de pedagogisch coach
- Het bespreken in de werkoverleggen

Pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar

In Q4 van 2026 legt onze vestiging de focus op onderstaande pedagogische doelen. De doelen kunnen enigszins verschillen per team/groep.

De locatie wordt geopend in het laatste kwartaal van het jaar. Voor elke groep geldt dat wij vanaf dag één, een veilige en vertrouwde omgeving willen creëren voor kinderen en ouders. Hierin ligt er een duidelijk rol voor de PP, "het opbouwen van een vertrouwensband". Daarnaast is het belangrijk dat de pedagogisch professionals elkaar leren kennen en elkaar weten te vinden in de samenwerking en de verbinding met elkaar aan gaan.

Naast het bieden van een veilige, vertrouwde en emotioneel veilige omgeving vinden wij het belangrijk om kinderen een rijke en uitdagende speel leer omgeving te bieden. Een omgeving die fungeert als derde pedagoog. Waarin kinderen uitgedaagd worden in hun ontwikkeling door het aanbod van rijke hoeken en materialen.

Kwartaal vier zal dus in het teken staan van de pijlers "een rijke en uitdagende speel leer omgeving" "opvoeden doen we samen" en "altijd in dialoog".

Wij bereiken de doelen met scholing/training, coaching en teamoverleg.

Opvoeden doen we samen – met andere organisaties.

In dit deel: de doorgaande lijn met het onderwijs en samenwerken met andere organisaties.

Doorgaande lijn met het onderwijs

Hieronder lees je met welke scholen voor basisonderwijs we samenwerken en de manier waarop we dat doen. [We stemmen met het onderwijs af hoe onze VE inhoudelijk aansluit op de school, en de school op ons, zodat er een doorgaande lijn ontstaat tussen de voorschoolse educatie en het basisonderwijs in groep 1. Denk aan gezamenlijke thema's, een herkenbaar ouderbeleid of een doorgaande lijn in spel materiaal.](#)

Naam basisschool	Samenwerking
Basisschool de Hobbitstee	We werken vanuit een gezamenlijke missie, visie, de pijlers van Korein en Hobbitstee. Op basis daarvan geven we samen vorm aan thema's en gezamenlijke evenementen. We starten de gezamenlijke thema openingen en afsluitingen weer op en groeien zo door naar een eenheid tussen opvang en basisschool. Aanbod, pedagogisch klimaat, educatief handelen, bevorderen integratie/tegengaan segregatie VVE-programma, overdrachtsprocedure, doorgaande lijn • Wij werken met Uk en Puk en stemmen het VVE programma af met de VVE coördinator. • Wij werken deels met dezelfde thema's. Daarin kijken we naar het niveau van de groep en passen we het thema aan waar de behoefte en uitdaging ligt. • De contactpersonen van de voor en vroegschool hebben contact over de gezamenlijke activiteiten die per thema plaatsvinden en de verdere stand van zaken om het leerklimaat samen te optimaliseren.

Samenwerken met andere organisaties

Onze vestiging werkt samen met:

- KluppluZ
- Logopedie
- Consultatiebureau
- Bibliotheek
- Lummens

In een rijke uitdagende omgeving.

In dit hoofdstuk: indeling van de ruimte, inrichting van de hoeken en plekken, geordend materiaal, buitenruimte, [duidelijkheid voor ieder kind](#).

Indeling van de ruimte

Onze vestiging heeft een prettige, sfeervolle en rustige uitstraling. Aantrekkelijk en niet te prikkelend. De kleuren zijn bewust gebruikt. En de aankleding van de wanden sluit aan bij de leeftijd van de kinderen. Verder zorgen we voor een goed overzicht en houden we belangrijke looproutes vrij. Zo creëren we een plek waar kinderen, ouders en pedagogisch professionals zich prettig voelen.

De rijke uitdagende omgeving bevat open ruimte en hoeken/plekken die zijn ingericht voor een bepaald spel of activiteit. Voor de baby's is er bijvoorbeeld een plek voor rammelaars, een ruimte om te draaien of te kruipen, en een zachte plek. Voor dreumesen is er bijvoorbeeld een plek om speelgoed vooruit te duwen, of om alles wat in huis gebeurt na te spelen. Dankzij de gevarieerde hoeken en plekken kunnen dreumesen en peuters hun eigen keuzes maken. Waar wil ik gaan spelen? Wat zal ik daar spelen? Met wie wil ik spelen? [In de VE hebben we voor de peuters hoeken of plekken voor beeldend bezig zijn \(knutselplek\), bouwen \(bouwhoek\), doen alsof \(huishoek\), fantasiespel met auto's, treinen, dieren, blokjes \(ministad of wereldstad\), plaatjes kijken en lezen \(leeshoek\), puzzels en spelletjes \(spelletjestafel\) en vaak ook een thematafel of -hoek.](#)

De plekken zijn afgebakend met bijvoorbeeld kasten, speelschermen, matten of tape. Dat zorgt voor duidelijkheid en concentratie. Er is ruimte voor rustig en meer actief spel, voor individueel spel en spelen in kleine groepjes en om met z'n allen te zingen. Elk kind heeft iets eigens in de ruimte, zoals een eigen vakje, kapstok, stoel of foto.

De verdeling van de speelhoeken en -ruimtes past bij de leeftijdsgroep van de kinderen. Ook de toiletruimtes bieden de mate van privacy en zelfstandigheid die bij de leeftijd past.

Inrichting van de hoeken en plekken

We zoeken, soms samen met de kinderen, naar gevarieerde materialen voor in de speelruimtes. Alle kinderen kunnen in de hoeken iets van hun niveau vinden en hebben voldoende keuze. Kinderen kunnen naast of met elkaar bezig zijn met voldoende materialen. Het materiaal wordt regelmatig aangevuld en afgewisseld. Verder zijn er in elke groep materialen en illustraties te vinden waarop verschillende culturen en rollen zichtbaar zijn. Daarnaast liggen er veilige echte materialen die passen bij de leeftijd – zoals pollepels, mutsen of een vaatdoekje – en open materiaal waar kinderen zelf betekenis aan kunnen geven zoals dozen, takken of lege melkpakken. Veilige echte en open materialen bieden extra kansen voor verdiepend spel.

Geordend materiaal

De materialen zijn overzichtelijk geplaatst en zo nodig gelabeld. Die ordening helpt onszelf, maar is ook belangrijk voor het spel van kinderen. Ze kunnen het materiaal vinden en gemakkelijk opbergen. Ook voor ouders is het handig om snel een goed overzicht te hebben. Soms bewaren kinderen gemaakte spullen een tijdje, bijvoorbeeld om er de volgende keer mee verder te gaan of om iets tentoon te stellen. Ook daar reserveren we een plek voor.

Buitenruimte

We streven naar een uitnodigende buitenspeelplaats. Buiten hebben kinderen andere spelmogelijkheden en ze doen er belangrijke ervaringen op. We leggen de nadruk op bewegen en motoriek. Buiten kunnen kinderen rennen, met de bal spelen, fietsen, met zand spelen en van alles in de natuur ontdekken. Ook buiten is er een zichtbare verdeling van de ruimte. We zorgen voor een veilige, gevarieerde ondergrond die past bij het spel – bijvoorbeeld gras, steen, zand of een ondergrond met een klein niveauverschil. Ook zorgen we voor gevarieerde buitenmaterialen die gemakkelijk te vinden en op te ruimen zijn. Elke dag willen we buiten zijn.

Duidelijkheid voor ieder kind

Een rijke uitdagende omgeving houdt in dat de indeling ook geschikt is voor kinderen die aan het wennen zijn of het Nederlands nog moeten leren. De indeling spreekt daarom grotendeels voor zich – zonder dat er mondelinge uitleg nodig is. Kinderen kunnen rustig en geconcentreerd spelen. Dankzij labels begrijpen ze waar de hoeken voor staan en wat er in de hoeken te vinden is. Er is voldoende spel materiaal dat kinderen zonder woorden kunnen gebruiken, en speelgoed dat makkelijk uit te leggen is door iets voor te doen. Vanuit ons programma passen we de speelhoeken regelmatig aan, zodat ze passen bij de thema's of het spel. Bijvoorbeeld met andere materialen in de huishoek, andere puzzels, boeken of auto's.

Met ruimte voor initiatief.

In dit hoofdstuk: een vast maar flexibel dagritme, overgangen in het dagritme, belangrijke onderdelen in het dagritme, [een begrijpelijke dagindeling voor ieder kind](#).

Een vast maar flexibel dagritme

Een dagritme of dagindeling is een vaste volgorde van dagelijkse gebeurtenissen. De dag is ingedeeld in herkenbare periodes met vaste onderdelen. Maar het dagritme is ook flexibel: wat de kinderen doen, staat niet tot in detail vast. Elke dag hebben ze bijvoorbeeld de ruimte om vrij te spelen. Het vrij spelen wordt afgewisseld met begeleide of geleide activiteiten/spelimpulsen. Bij vrij spelen ligt het initiatief geheel bij het kind, bij een begeleide activiteit/spelimpuls doen pedagogisch medewerkers met het kind mee, en bij geleide activiteiten/spelimpulsen ligt het initiatief bij ons. Met het dagritme zorgen we voor een balans tussen herhalen en nieuwe ervaringen opdoen. Bij de geleide activiteiten letten we op een goede afwisseling tussen de ontwikkelingsgebieden. En we blijven kinderen de ruimte bieden voor eigen initiatieven.

Onze globale dagindeling ziet er zo uit:

Een dagritme of dagindeling is een vaste volgorde van dagelijkse gebeurtenissen. De dag is ingedeeld in herkenbare periodes met vaste onderdelen. Maar het dagritme is ook flexibel: wat de kinderen doen, staat niet tot in detail vast. Elke dag hebben ze bijvoorbeeld de ruimte om vrij te spelen. Het vrij spelen wordt afgewisseld met begeleide of geleide activiteiten/spelimpulsen. Bij vrij spelen ligt het initiatief geheel bij het kind, bij een begeleide activiteit/spelimpuls doen pedagogisch medewerkers met het kind mee, en bij geleide activiteiten/spelimpulsen ligt het initiatief bij ons. Met het dagritme zorgen we voor een balans tussen herhalen en nieuwe ervaringen opdoen. Bij de geleide activiteiten letten we op een goede afwisseling tussen de ontwikkelingsgebieden. En we blijven kinderen de ruimte bieden voor eigen initiatieven.

Baby's en dreumesen

Het dagritme voor de jongste baby's is in de eerste maanden individueel. Ze groeien geleidelijk toe naar het groepsdagritme. Vaak geldt ook voor dreumesen nog dat het dagritme per kind een beetje wordt aangepast (een kind zit bijvoorbeeld iets korter in de kring, gaat iets eerder slapen, of gaat van tafel als het klaar is met eten).

Overgangen in het dagritme

Overgangen van het ene naar het andere onderdeel zijn snel prikkelrijk voor kinderen. Om overgangen soepel te laten verlopen, gebruiken we aantrekkelijke rituelen. Daardoor blijven de kinderen betrokken bezig en behouden de pedagogisch professionals het overzicht. Elke overgang vraagt een eigen ritueel en vorm van samenwerken.

Belangrijke onderdelen in het dagritme

De hele dag zijn er kansen om met kinderen in gesprek te gaan, met ze te spelen, samen te genieten en de ontwikkeling te ondersteunen en stimuleren. Vaak doen ontwikkelkansen zich spontaan voor. Die

kansen grijpen we terwijl we naar de kinderen kijken, aansluiten bij hun spel en met ze praten. We creëren ook zelf kansen door bewust activiteiten of spelimpulsen aan te bieden. Natuurlijk blijven we ook tijdens die geplande momenten goed kijken, aansluiten en praten met de kinderen. Op die manier doen zich ontwikkelkansen voor tijdens alle onderdelen van ons dagritme. Hieronder volgt een korte uitleg over de belangrijkste onderdelen.

Vrij spel

Tijdens vrij spel kiezen de kinderen zelf waarmee, waar en met wie ze aan de slag gaan. Waar nodig verhogen de pedagogisch professionals de betrokkenheid, lokken ze een volgende ontwikkelingsstap uit, of helpen ze bij het kiezen. Gedurende de ochtend en middag is er genoeg ruimte om vrij te spelen.

Grote groep

De term 'grote groep' staat voor de momenten dat onze pedagogisch professionals samen met alle kinderen bewust gezamenlijkheid creëren. Bijvoorbeeld door samen te zingen, verhalen te vertellen, feestjes te vieren of rituelen uit te voeren. Daardoor groeit het gevoel dat we een groep zijn, bij elkaar horen en van elkaars gezelschap genieten. Tijdens de gezamenlijke activiteit blijft er ruimte voor eigen initiatieven van kinderen. Elke dag is er een moment voor de 'grote groep'.

Kleine groep

De term 'kleine groep' staat voor de momenten dat onze pedagogisch professionals bewust met een kleine groep kinderen een activiteit doen, een spelimpuls uitlokken of samenwerken. Tijdens een kleine groepsactiviteit is er veel ruimte om in te gaan op initiatieven van kinderen en om die met elkaar te delen. Pedagogisch professionals stellen de kleine groepjes regelmatig doelgericht samen. Een groepje bestaat dan bijvoorbeeld uit de oudste of de jongste kinderen, of uit kinderen die aan de slag gaan met taalontwikkeling. Soms doen alle kinderen dezelfde activiteit, in wisselende kleine groepjes. In de 'kleine groep' is er veel ruimte voor uitwisseling en aandacht voor alle kinderen. Elke dag zijn er kleine groepen waarin kinderen spelen en ontdekken. [Als het mogelijk is, komen VE-peuters minimaal één keer per dag aan de beurt – in ieder geval minimaal een paar keer per week.](#)

Eten en drinken

Elke ochtend of middag zijn er groepsmomenten waarop de kinderen samen eten en drinken. De pedagogisch professionals zorgen voor een veilig, gezellig en rustig moment. We zien de eetmomenten als een belangrijke sociale activiteit en vinden sfeer en een gezellige aankleding belangrijk. De pedagogisch professionals laten kinderen kennismaken met een gevarieerd aanbod aan smaken en texturen. Dit doen zij ontwikkelingsadequaat en in overleg met ouders. Benieuwd naar ons voedingsbeleid? Dit ligt ter inzage op onze vestiging.

Verzorgingsmoment

Verzorgingsmomenten zijn regelmatig terugkerende momenten, vaak een-op-een. Pedagogisch professionals zorgen voor aandachtige, respectvolle en rustige momenten.

Slapen

Slapen is een moment om tot rust te komen en weer op te laden. De pedagogisch professionals houden, in overleg met ouders, rekening met het slaapritme en de slaapbehoefte van kinderen.

Het slaapritme van de jongste baby's is in de eerste maanden nog individueel. Ze groeien geleidelijk toe naar het slaapritme van de groep. Het ene kind heeft meer moeite met in slaap komen dan het andere. Om de overgang naar het slaapmoment soepel te laten verlopen, gebruiken de pedagogisch professionals herkenbare rituelen. Naarmate kinderen dit kunnen, doen zij steeds meer zelf zoals omkleden, knuffeldoek pakken, in bed gaan liggen, enzovoort. Benieuwd naar ons protocol veilig slapen? Dit ligt ter inzage op onze vestiging.

Buitenspelen

Bewegen en buiten zijn is heel belangrijk voor kinderen. Buiten kunnen ze veel ervaringen opdoen. Wij laten de kinderen elke dag buitenspelen.

Een begrijpelijke dagindeling voor ieder kind

Voorspelbaarheid is voor alle kinderen belangrijk, maar vooral voor kinderen die aan het wennen zijn of de Nederlandse taal nog niet goed begrijpen. Met een heldere dagindeling weten ze snel wat er wordt verwacht. Pedagogisch professionals maken de dagindeling begrijpelijk met weinig woorden. Ze gebruiken bijvoorbeeld rituelen, zoals liedjes zingen bij het naar buiten gaan, het opruimen of het begroeten. Daarnaast gebruiken ze dagritmekaarten met pictogrammen van de dagindeling.

Altijd in dialoog.

In dialoog zijn betekent dat er interactie is tussen pedagogisch professionals en kinderen – en tussen kinderen en volwassenen onderling. De pedagogische wetenschappen onderscheiden zes interactievaardigheden. Onze pedagogisch professionals zetten die vaardigheden dagelijks in, zodat kinderen zich veilig en op hun gemak voelen en zich bij ons kunnen ontwikkelen.

De zes interactievaardigheden:

- Sensitieve responsiviteit
- Respect voor autonomie
- Structuur bieden en leidinggeven
- Praten en uitleggen
- Ontwikkeling stimuleren
- Begeleiden van onderlinge interacties

Sensitieve responsiviteit

Sensitieve responsiviteit is reageren op wat kinderen willen, denken en voelen – door oog te hebben voor signalen, non-verbaal en verbaal, en door een kind aan te voelen. Het gaat over geborgenheid bieden, een vertrouwensrelatie aangaan en kinderen erbij laten horen in een positieve groepssfeer. Voorbeelden daarvan zijn luisteren, de aai over de bol, het oogcontact, de knipoog, interesse en nieuwsgierig zijn naar het kind. Ook gaat het bij sensitieve responsiviteit over aanmoedigen en bevestigen: kinderen de mogelijkheid geven om nieuwe dingen te ontdekken. Voorbeelden daarvan zijn belangstelling tonen, betrokken zijn bij wat het kind doet, steun bieden bij moeilijke momenten en enthousiasme van het kind delen.

Respect voor autonomie

Respect voor autonomie is kinderen de ruimte geven om zelfstandig te doen wat ze zelfstandig kunnen. Respect voor autonomie is ook: kinderen de kans geven vanuit eigen interesses bezig te zijn en keuzes te maken, zelf te experimenteren en ontdekkingen te doen. Als pedagogisch professionals lokken we ideeën en initiatieven uit, betrekken we kinderen bij het bepalen van regels en afspraken, en hebben we reële verwachtingen. Kinderen voelen het wanneer ze serieus worden genomen. Dan ontwikkelen ze eigenwaarde en kunnen ze zich betrokken voelen bij de groep, het spel en de activiteiten.

Structuur bieden en leidinggeven

Door structuur te bieden orden je de wereld om kinderen heen. Alle kinderen hebben daar behoefte aan. Structuur geeft ze het houvast dat ze nodig hebben om zelfstandig aan de slag gaan. Voorbeelden daarvan zijn een overzichtelijke speelleeromgeving, een begrijpelijke dagindeling, een beperkt aantal consequente en duidelijke regels die uitgelegd worden aan kinderen, voorspelbaar en duidelijk gedrag van pedagogisch professionals en thematisch werken. Structuur bieden en leidinggeven lijkt het

tegenovergestelde van respect voor autonomie, maar ze vullen elkaar aan als ze in evenwicht zijn. Voor elke (leeftijds)groep en voor elk kind ligt dat evenwicht weer anders.

Kinderen zijn volop in ontwikkeling. Op jonge leeftijd zijn ze nog aan het ontdekken wat het effect is van hun gedrag, wat wel en niet werkt, en wat sociaal geaccepteerd is. In deze belangrijke fase spelen pedagogisch professionals een cruciale rol. We begeleiden kinderen in hun groei en helpen hen begrijpen hoe ze met zichzelf, anderen en hun omgeving kunnen omgaan.

Voor kinderen is het essentieel dat ze zich geaccepteerd voelen zoals ze zijn – met al hun emoties, gedachten en gedragingen. Dit geldt ook op momenten dat ze boos zijn, druk gedrag vertonen of zich juist terugtrekken. We benaderen elk kind met de overtuiging dat er altijd een bedoeling achter hun gedrag zit. Ook als dat gedrag op het eerste gezicht niet effectief of gewenst lijkt, proberen we te begrijpen wat het kind ons wil vertellen.

Ongewenst gedrag kan vele oorzaken hebben. Soms weet een kind simpelweg niet dat iets niet mag. In andere gevallen is het kind van slag door een gebeurtenis, heeft het meer uitdaging nodig, of is het temperamentvol van aard. Ook kan het gedrag passen bij een bepaalde ontwikkelingsfase. In dat geval zien we het als een noodzakelijke stap in het proces waarin het kind leert omgaan met algemeen aanvaarde waarden en normen.

Om kinderen hierin op een zorgvuldige en consistente manier te begeleiden, hebben we afspraken vastgelegd in het protocol *'Grensoverschrijdend gedrag vanuit kinderen'*. Dit protocol beschrijft hoe wij als team omgaan met gedrag dat de grenzen van anderen of henzelf overschrijdt, en hoe we kinderen helpen om hiervan te leren. Het protocol ligt ter inzage op onze vestiging en is voor iedereen toegankelijk.

Praten en uitleggen

Bij deze interactievaardigheid gaat het over de taal die pedagogisch professionals gebruiken als ze kinderen begeleiden én over de manier waarop we taalvaardigheid van kinderen stimuleren. Belangrijk bij praten en uitleggen is dat kinderen de ruimte krijgen voor echte (non-)verbale gesprekken, waarbij we het kind volgen en een rijke (non-)verbale omgeving zijn. Want kinderen leren taal door wat ze in hun omgeving horen.

Bij het praten en uitleggen sluiten we aan op de leeftijd, het ontwikkelingsniveau en de behoefte van kinderen. We passen ons tempo aan en bouwen onze uitleg logisch op, zodat kinderen de uitleg zo goed mogelijk begrijpen. Voor de kleinsten en voor anderstalige kinderen gebruiken we ter ondersteuning gebaren, mimiek, visualisaties (bijvoorbeeld dagritmekaarten), rituelen (bijvoorbeeld een vast liedje bij een overgangsmoment) en concrete materialen. Voor de wat oudere of meertalige kinderen gebruiken we steeds langere zinnen en meer gevarieerde woorden.

Contactinitiatieven

Alle kinderen zoeken regelmatig contact met (non-)verbale gedragingen. Die grote en kleine signalen vangen we zo vaak mogelijk op, zodat kinderen zelfvertrouwen en vertrouwen in anderen krijgen. Door kinderen vaker te zien, leren we hun contactinitiatieven kennen. Ook pedagogisch professionals nemen initiatieven tot contact. We vragen bijvoorbeeld aandacht voor een activiteit/spelimpuls of gebeurtenis, we betrekken de kinderen daarbij, of we beginnen gewoon een gezellig praatje.

Gesprekken

De balans tussen een-op-eengesprekken, kleine groepsgesprekken en gesprekken met de hele groep laten we aansluiten op de leeftijd. De onderlinge omgang is gebaseerd op plezier, aandacht, oprechte

interesse, begrip, respect en duidelijkheid. Nederlands is de voertaal, maar in sommige werksituaties kan een pedagogisch professional een andere taal gebruiken in het belang van het kind. We creëren een positieve communicatieve sfeer door regelmatige beurtwisselingen – zowel een-op-een als in groepssituaties. Soms bouwen we gesprekken uit en doen we een beroep op het denkvermogen van kinderen. In een groepssituatie proberen we iedereen te betrekken bij wat er gebeurt. Wordt het gesprek afgesloten, dan laten we dat duidelijk weten. Ook kinderen geven (non-)verbaal aan wanneer het contact voor hen is afgelopen. Het is belangrijk voor kinderen dat wij dat zichtbaar opmerken.

Ontwikkeling stimuleren

De interactievaardigheid 'Ontwikkeling stimuleren' zetten we in tijdens allerlei situaties en activiteiten. Kinderen zijn van zichzelf al nieuwsgierige ontdekkers en onderzoekers, maar we stimuleren hun spelenderwijze ontwikkeling ook gericht. Daardoor kunnen ze extra stappen zetten en doen ze in alle ontwikkelingsgebieden ervaringen op, passend bij hun eigen tempo, interesses en mogelijkheden. In allerlei spelsituaties en activiteiten zien we volop didactische mogelijkheden. Per kind en per situatie kiezen we wat we doen: intenties en plannen van kinderen verwoorden of helpen uitvoeren, nieuwe materialen aanreiken bij een vertrouwd spel, een nieuw idee inbrengen bij een bestaand spel, open vragen stellen, samen oplossingen zoeken, indrukken verwerken, kinderen bij elkaar betrekken, meespelen, het spel voordoen, voorbeelden geven, instructie geven en nog veel meer. We helpen kinderen ook als ze iets nog niet helemaal alleen kunnen of durven. Kortom: we stimuleren de ontwikkeling op alle mogelijke manieren.

Voor kinderen met een VE-indicatie verplicht de wet ons om minimaal vier ontwikkelingsgebieden bewust aan te bieden. Vanuit onze visie, het pedagogisch kompas, doen we meer: alle ontwikkelingsgebieden hangen met elkaar samen en zijn even belangrijk. Hoe we deze ontwikkelingsgebieden stimuleren staat beschreven in bijlage 1. In dit hoofdstuk leggen we extra nadruk op de taalstimulering – als onderdeel van de interactievaardigheid 'Ontwikkeling stimuleren'. Want alle kinderen hebben taal nodig om stappen te kunnen zetten in alle andere ontwikkelingsgebieden.

Een kind moet zich veilig en op zijn gemak voelen, voordat de taalstimulering vanuit VE begint. Daarnaast moet het kind ontdekken dat praten leuk is. Is een kind nog niet gewend? Dan zoeken we vaak contact, al is het maar even. We gaan bijvoorbeeld in op wat we denken dat het kind bedoelt, we spelen non-verbale vraag- en antwoordspelletjes of we laten gezellige praat situaties met andere kinderen zien. Is een kind gewend? Dan start de actieve taalverwerving. We zorgen voor ruimte om te oefenen en een goed taalaanbod.

Ruimte om te oefenen: als kinderen taal horen, gaan ze zelf actief patronen zoeken en regels ontdekken. Ieder kind heeft een eigen aanpak. Het ene kind praat veel, het andere luistert meer. Het ene kind zoekt patronen in de taal, het andere let eerst op de klanken. We begeleiden kinderen tijdens hun spel en de gebruikelijke activiteiten. In die situaties pikken ze nieuwe woorden op en leren ze betekenissen te begrijpen. In gesprek met kinderen die het Nederlands nog moeten leren, leggen we altijd de nadruk op wat het kind bedoelt, oftewel wat het ons wil zeggen. We corrigeren het oefen-taalgebruik niet, maar geven wel in correcte zinnen antwoord. Zo kan het kind als vanzelf weer verder oefenen en blijft het plezier van het contact voorop staan.

Taalaanbod: we onderscheiden vier fasen vanaf het moment dat het kind zich op zijn gemak voelt en praten als leuk ervaart. Wentaal, redzaamheidstaal, omgangstaal en leertaal. De woordenschat ontwikkelt zich door de fasen heen. In alle fasen is goede (non-)verbale interactie belangrijk, maar in iedere fase hebben kinderen andere (non-)verbale behoeften.

Eerste fase, wentaal: het begrijpen van de Nederlandse taal komt op gang, maar het kind spreekt het nog niet. In de wenfase bieden we een goed passend taalaanbod, zodat het begrip van het kind kan groeien. Dat doen we bijvoorbeeld door taal aan bewegen te koppelen, door steeds dezelfde zin te gebruiken als er een vast ritueel begint, en door vooral met de eerste basiswoorden te spreken. De nadruk ligt op woorden die het kind nodig heeft om zich snel op zijn gemak te voelen. In deze fase lokken we het kind niet bewust uit om al Nederlands te spreken.

Tweede fase, redzaamheidstaal: het kind begrijpt het Nederlands redelijk en het spreken is op gang gekomen. De kinderen kunnen alledaagse voorwerpen en hun eigen behoeften eenvoudig benoemen. In deze fase blijft een goed passend taalaanbod het belangrijkste. Woorden blijven zoveel mogelijk gekoppeld aan dagelijkse situaties. Daarnaast proberen we het kind uit te lokken om actief wat Nederlands te spreken. We proberen kinderen zich zekerder te laten voelen in hun initiatieven tot Nederlandstalig contact.

Derde fase, omgangstaal: het kind spreekt al redelijk Nederlands. Het gebruikt korte zinnen en kan gebeurtenissen in het heden en nabije verleden benoemen. In deze fase voeren we kleine gesprekjes. Daarin verrijken we het taalgebruik van het kind met ons taalaanbod. In deze en de volgende fase beginnen de kinderen regelmatig zelf met de interactie in het Nederlands. Bij de woordenschat letten we op de woorden die nodig zijn om mee te doen in de groep.

Vierde fase, leertaal: het kind kan praten over dingen die niet op het moment zelf aanwezig zijn, kan een verhaaltje bedenken, kan verbanden beschrijven en zich verplaatsen in de gedachten of gevoelens van een ander. Kinderen hebben in deze fase behoefte aan verbreding en verdieping van de woordenschat. Veel peuters die het Nederlands als tweede taal leren, bereiken de vierde fase in het Nederlands niet voordat ze naar school gaan.

Wij maken voor het uitbreiden van de woordenschat gebruik van:

- NT2 woordenlijsten, 1001 woordenlijsten, themawoorden van Uk en Puk en Logoo3000
- Woorden worden per week op niveau aangeboden. Denk aan absolute beginner, beginners, basiswoorden, verdiepers.

Taal komt de hele dag voor. Zo benoemen we alles wat we zien, alle handelingen die we doen en wat we gaan doen om de voorspelbaarheid bij de peuters te creëren. Denk hierbij dus ook aan dat wanneer een medewerker op staat om naar het toilet te gaan de medewerker dus daadwerkelijk zegt: Ik ga nu even opstaan om naar het toilet te gaan, ik ben daarna weer terug. (Naam collega) is nog op de groep. Daarbij benoemen we tijdens het fruit moment de soorten fruit aan tafel en benoemen we wie welk fruit heeft. Zo creëren we niet alleen taal en interactie tussen medewerker – kind maar ook tussen kinderen onderling.

Daarnaast hebben we nog een tal van andere activiteiten op taalgebied die we aanreiken, dit zijn onder andere:

- Boekjes lezen met de kinderen.
- Samen liedjes zingen; tijdens ieder overgangsmoment worden er liedjes gezongen. Dit betekent wanneer we gaan opruimen, in de kring gaan, fruit of boterhammen gaan eten enz. Bij de kring besteden we structureel nog meer aandacht aan de liedjes en bieden we ook themagerichte liedjes aan.
- Spelletjes als; ik zie ik zie wat jij niet ziet.
- Thema-platen: benoemen wat je ziet

Integratie kinderen met VE- en zonder

We zijn ons heel bewust van het belang van de aanwezigheid van kinderen die de taal goed beheersen voor kinderen met een VE-indicatie, kinderen komen hierdoor in aanraking met een rijk taalaanbod en leren hier veel van.

Op de Gounodlaan wordt de integratie op volgende wijze gegarandeerd:

- Ø De kinderen van de peutergroepen spelen bijna dagelijks samen met de kleutergroepen van school tijdens het gezamenlijk gebruik van de buiten ruimte;
- Ø De hoeken in de groepsruimtes zijn zodanig ingericht dat kinderen samen tot spel- en taalontwikkeling komen;
- Ø Een aantal kinderen van bijna 4 jaar beheersen de Nederlandse taal en helpen de jongste kinderen in de groep;
- Ø Pedagogisch medewerkers hebben een voorbeeldfunctie en gebruiken bij alles wat ze doen gesproken Nederlandse taal (ondertitelen wat je doet).
- Ø We zetten we ook spelenderwijs de Logo3000 praatplaten in om de woordenschat te vergroten
- Ø We gaan experimenteren met de oudste kinderen van de verticale groep die op bezoek kunnen wij het peuterwerk in de ochtend. Zo komen de niet talige kinderen met de talige kinderen in aanraking en kunnen we daarop een passend aanbod bieden.

Begeleiden van onderlinge interacties

Met deze interactievaardigheid sluiten we het hoofdstuk af. Als pedagogisch professionals begeleiden we de onderlinge interacties van kinderen en het groepsproces. Dat doen we met begrip, respect, interesse en duidelijkheid. Kinderen leren volop van elkaar, ze vullen elkaar aan en ze hebben plezier in samenzijn en erbij horen. We zetten ons in voor een groepsfeer waarbij ieder kind zichzelf kan zijn en mee kan doen. We praten over diverse onderwerpen en we zijn nieuwsgierig naar verschillende ideeën en meningen. Verder creëren we gezamenlijkheid door bijvoorbeeld feestjes te vieren, rituelen uit te voeren, (groeps)herinneringen te koesteren met foto's en verhalen, vriendschappen te zien en te waarderen. Zelf laten we goed voorbeeldgedrag zien. Waar het kan, laten we kinderen meedenken en beslissen. Door kinderen vaak te laten werken in kleine groepen (bijvoorbeeld bij activiteiten, eten en drinken), geven we kinderen de kans om elkaar goed te leren kennen.

Overige pedagogische kwaliteitseisen.

In dit hoofdstuk: extra aspecten van het pedagogisch beleid, conform de eisen in de Wet Kinderopvang [en het Besluit basisvoorwaarden voorschoolse educatie](#).

Extra opvang afnemen

Ouders hebben bij ons de mogelijkheid voor het afnemen van extra opvang.

Kinderen komen meestal op vaste dagen naar de dagopvang. Dat is belangrijk voor de stabiliteit van de groepen, het veilige en vertrouwde gevoel van de kinderen en daarmee de pedagogische kwaliteit. Soms kan het voorkomen dat ouders extra opvang nodig hebben. Het toekennen van extra opvang is afhankelijk van hoeveel plaats er is op de groep. Extra opvang vraagt een ouder aan via het ouderportaal.

Inzet pedagogisch beleidsmedewerker/coach

Volgens de Wet Kinderopvang moet er per vestiging vijftig uur per jaar beschikbaar zijn voor pedagogisch beleid en tien uur per fte voor coaching. De pedagogisch beleidsuren zijn bestemd voor de totstandkoming en uitvoering van beleidsvoornemens (zie pedagogische kwaliteit, onze focus voor dit jaar). De coachinguren worden ingezet om pedagogisch professionals te coachen bij hun werkzaamheden.

Het wettelijk kader voorschoolse educatie vraagt een extra inzet van pedagogisch beleidsmedewerkers. Het betreft tien uur per VE-geïndiceerd kind. Die uren worden direct ingezet op de vestiging, voor coaching van medewerkers of voor pedagogische of VE-beleidsontwikkeling.

Bovenstaande uren hebben we als volgt verdeeld, waarbij alle medewerkers (inclusief flexmedewerkers en invallers) minimaal eenmaal per jaar coaching ontvangen. De uren zijn vastgesteld op peildatum 1 januari.

Vormgeving pedagogische beleidsvoornemens	Binnen de organisatie van Wij Zijn Jong zijn twee beleidsmedewerkers die een gedeelte van de beleidsuren invullen. De overige uren worden door de vestigingsmanager ingevuld en dit gaat om o.a. de volgende activiteiten: • Het schrijven van het pedagogisch werkplan per locatie (4 uur) • Het bespreken van het pedagogisch werkplan en het pedagogisch beleid met het team (evalueren en nieuwe doelen stellen) en de oudercommissie (minimaal 4 uur; 2 keer 2 uur) • Afstemming met de pedagogisch coach over de pedagogische- en coaching doelen 2026 (2 uur) • Het bijwonen van Thema- overleg voor leidinggevendenden over pedagogische thema's (4 uur; 2 bijeenkomsten van 2 uur).
Vormgeving coaching van medewerkers	• Het voeren van Teamoverleg; gemiddeld 4 overleggen waarin onderwerpen gerelateerd aan het pedagogisch beleid besproken worden (6 uur; 4 keer 1,5 uur). • Het voeren van overleg met de oudercommissie (4 uur; 4 keer 1 uur) • Het ontwikkelen en implementeren van pedagogisch hulpmiddelen voor het team; presentaties, implementeren van aangekochte of centraal ontwikkelde materialen, ondersteunen van ontwerp van binnen- en buiteninrichting en de vertaling naar investeringen (minimaal 8 uur). • Deelnemen aan de Klankbordgroep Pedagogiek en kwaliteit of zitting nemen in een subgroep voor de uitwerking van een pedagogisch onderdeel (2 uur). • De vertaling van de locatiedoelen naar scholingsbehoefte/ scholingsplan (3 uur) • Overleg met samenwerkingspartners over de doorgaande lijn (IKC ontwikkeling, pedagogisch klimaat, warme overdracht (minimaal 6 uur) Het (minimaal 4 uur) bijwonen van en bijdragen aan lokale/gemeentelijke ontwikkeling zoals overleg met een ambulante begeleider, implementatie van het kind volgsysteem, overleg met GG BZO over ontwikkelingsvragen of SMI plaatsing
Vormgeving coaching van medewerkers	Pedagogisch Coach voor 1,5 uur per week. <i>Er werken 3 medewerkers op locatie met een FTE van 1.79</i>

Vormgeving van de verhoging kwaliteit van de voorschoolse educatie	Aantal kinderen op peildatum 1 januari 2026: 6 kinderen (x10 uur) 60 uur per jaar extra aan VE coaching on-the-job, VE overleggen, VE training en VE pedagogisch-/beleidsontwikkelingen.
--	--

Coaches verdelen hun uren over bijvoorbeeld werkoverleg, kind-besprekingen, inspiratiebijeenkomsten, samen formuleren van pedagogische doelen, evaluatie van pedagogische doelen en coaching on the job met teams. Coaches en managers streven gezamenlijk naar een zo efficiënt mogelijke inzet.

VE-opleidingsplan en coachingsplan

Pedagogisch professionals moeten hun VE-kennis en -vaardigheden jaarlijks onderhouden. We stellen ieder jaar een opleidingsplan en coachingplan op en voeren dat uit. Na afloop evalueren we het plan, de uitvoering en de behaalde doelstellingen. Het gaat om de volgende onderwerpen:

- Werken met programma's voor voorschoolse educatie.
- De ontwikkeling stimuleren van het jonge kind, in het bijzonder op de gebieden van taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling.
- De ontwikkeling volgen van peuters en het aanbod van voorschoolse educatie daarop afstemmen.
- Ouders betrekken bij het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen.
- De voorschoolse educatie inhoudelijk laten aansluiten op de vroegschoolse educatie vanaf 4 jaar én zorgdragen voor een zorgvuldige overgang van voorschoolse naar vroegschoolse educatie.

960 VE-uren verdelen in de periode van 2½ tot 4 jaar

Onderstaande tabellen laten zien hoe we de 960 VE-uren op onze vestiging verdelen over de dagen en weken. Het VE-aanbod omvat niet meer dan 6 uur per dag.

Op onze peuterwerkgroep(en) hebben wij op maandag, dinsdag, donderdag, vrijdag een VE-aanbod. Een peuter met VE-indicatie neemt deel aan het VE-aanbod op de volgende manier:

Peuterwerk

Aantal weken per jaar dat het kind een VE-aanbod wordt aangeboden	Tijdstip waarop het VE-aanbod aan het kind wordt aangeboden	Aantal dagen per week dat het kind met een VE-indicatie minimaal het VE-aanbod bij ons volgt	Aantal uren VE-aanbod per week dat een kind met VE indicatie minimaal bij ons volgt
Torretjes 16 uur	4 dagen	40 weken Kinderen met een VVE indicatie nemen 4 dagdelen af van 4 uur. Wij zijn de schoolvakantie gesloten en dit houdt in dat wij 40 weken peuterwerk aanbieden	Van 8.30 tot 12.30 Kinderen zonder VVE indicatie nemen 2x 4 uur per week peuterwerk af. Dit houdt in dat ze 2 dagdelen komen.

Op onze dagopvanggroep(en) hebben wij op maandag, dinsdag, donderdag per week een VE-aanbod. Een peuter met VE-indicatie neemt deel aan het VE-aanbod op de volgende manier:

Vetale groep

Aantal weken per jaar dat het kind een VE-aanbod wordt aangeboden	Tijdstip waarop het VE-aanbod aan het kind wordt aangeboden	Aantal dagen per week dat een kind met een VE-indicatie minimaal het VE-aanbod bij ons volgt	Aantal uren VE-aanbod per week dat een kind met VE indicatie minimaal bij ons volgt
52 weken Verticale groep	uur t/muur [vul hier het tijdstip of tijdstippen in voor jouw vestiging]	2 /3 /4 dagen [laat staan wat van toepassing is op jouw vestiging]	uur [vul in wat voor jouw vestiging van toepassing is]

Ons VE-programma

Het VE-programma geeft ons inspiratie en houvast bij het vormgeven van ons VE-beleid. We gebruiken het programma om de ontwikkeling van kinderen gestructureerd en samenhangend te stimuleren.

Onze vestiging werkt met:
Uk&Puk

Korte beschrijving van het programma

Bij Uk en Puk is de pop Puk erg belangrijk. Hij woont bij ons in de opvang en is daar aanwezig bij alles wat de kinderen ervaren. Pop Puk helpt mee bij het bieden van emotionele veiligheid, maar ook bij het uitnodigen van kinderen om nieuwe dingen te ontdekken. Via pop Puk en de tien thema's die de methode concreet heeft beschreven, sluiten wij goed aan bij de belevingswereld van kinderen. Dat doen wij met onze rijke, uitdagende speelomgeving, onze dagindeling met vrij spel en met activiteiten en spelimpulsen met een grote groep, kleine groep en soms individueel. Deze samenwerking van kinderen onderling en met de pedagogisch professional geeft kinderen volop de ruimte om ervaringen om te zetten in ontwikkeling. De pedagogisch professionals vinden in de themaboeken van Uk en Puk mogelijkheden om activiteiten of spelimpulsen bij de kinderen te laten aansluiten. Onze pedagogisch professionals werken bij Uk en Puk graag samen met ouders aan de ontwikkeling van kinderen. Voor verdere informatie verwijzen wij naar de website van CED. Uk en Puk is door het NJI erkent als VVE methode (goed onderbouwd).

Bijzonderheden van onze vestiging en gemeentelijke eisen

Speelinloop

De Speelinloop is er voor kinderen van 3 maanden tot twee jaar en drie maanden en hun ouders. Tijdens de speelinloop is één van de ouders aanwezig en actief betrokken bij de activiteit. Terwijl de kinderen samen spelen in een rijke speelleeromgeving, ontmoeten de ouders elkaar. Ze kunnen ervaringen uitwisselen en ondersteuning krijgen bij de opvoeding. Tijdens de speelinloop werken we volgens een vaste structuur en sluiten we aan op de thema's van de kinderopvanggroepen. Ouders kunnen een aantal keren per jaar een speelinloop bezoeken. Momenteel bieden wij op woensdagochtend de speelinloop aan. Aanmelden kan via f.sanders@korein.nl (Femke).

Korte beschrijving van de methode

Gounodlaan VE aanbod peuterwerk:

- Kinderen met een VE indicatie nemen 4 dagdelen af van 4 uur. Wij zijn de schoolvakantie met het peuterwerk gesloten en dit houdt in dat wij 40 weken peuterwerk aanbieden. De dagdelen op het peuterwerk zijn in de ochtend van 8.45 – 12.45 uur.

De Schelluinen biedt activiteiten aan die gericht zijn op het stimuleren van de ontwikkeling op het gebied van taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling. Hiermee is het aanbod VE zo ingericht dat een peuter vanaf de dag dat het 2,3 jaar oud is in anderhalf jaar tijd minimaal 960 uur VE kan ontvangen.

In een Rijke speelleeromgeving ontwikkelen kinderen zich optimaal als ze op hun niveau worden gestimuleerd in een rijke omgeving. Een rijke speelleeromgeving heeft de volgende kenmerken:

- De ruimte is ingedeeld in hoeken. Bij de Schelluinen zijn de hoeken ingedeeld en het materiaal dat is afgestemd op de thema's van de beide scholen om één doorgaande lijn te creëren met de groepen 1 en 2 van de basisscholen.

Op onze locatie hebben we een bouw- en constructiehoek, een huishoek, een themahoek en de creatieve hoek. De SLO doelen en spelimpulsen worden afgestemd per hoek.

- De ruimte heeft een logische indeling/ afbakening. Spullen hebben een vaste plek en zijn gelabeld. Dit staat ook vermeld in het groepsplan. Kinderen kunnen zelfstandig de materialen pakken en opruimen.

Binnen deze hoeken op de groep maar ook buiten de groepsruimte bieden wij activiteiten aan specifiek gericht op taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling. Hieronder vindt u een aantal voorbeelden hoe wij hier vorm aan geven:

Taal ontwikkeling:

Taal komt de hele dag voor. Zo benoemen we alles wat we zien, alle handelingen die we doen en wat we gaan doen om de voorspelbaarheid bij de peuters creëren. Denk hierbij dus ook aan dat wanneer een

medewerker op staat om naar het toilet te gaan de medewerker dus daadwerkelijk zegt: Ik ga nu even opstaan om naar het toilet te gaan, ik ben daarna weer terug. (Naam collega) is nog op de groep. Daarbij benoemen we tijdens het fruit moment de soorten fruit aan tafel en benoemen we wie welk fruit heetf. Zo creëren niet alleen taal en interactie tussen medewerker – kind maar ook tussen kinderen onderling.

Daarnaast hebben we nog een tal van andere activiteiten op taalgebied die we aanreiken, dit zijn onder andere:

- Boekjes lezen met de kinderen.
- Samen liedjes zingen; tijdens ieder overgangsmoment worden er liedjes gezongen. Dit betekent wanneer we gaan opruimen, in de kring gaan, fruit of boterhammen gaan eten enz. Bij de kring besteden we structureel nog meer aandacht aan de liedjes en bieden we ook themagerichte liedjes aan.
- Spelletjes als; ik zie ik zie wat jij niet ziet.

Dit alles wordt ook nog eens ondersteund door de methode van logo3000.

Rekenen:

Rekenen kun je op allerlei manieren combineren met andere ontwikkelingsgebieden. Denk aan activiteiten als:

- Liedjes zingen met getallen erin: hoedje van papier, de Zevensprong en Tien kleine visjes zwommen naar de zee.
- Een toren bouwen (motoriek) en vervolgens de blokken die op elkaar staan tellen.
- In de kring tellen we hoeveel kinderen er zijn, hoeveel medewerkers er zijn.
- Tijdens het tafeldekken vragen hoeveel borden er nu op tafel liggen? Hier kan je dan op doorvragen door bijvoorbeeld ook te vragen hoeveel messen er liggen? Zijn dit er dan evenveel of niet? Etc.
- Daarnaast kun je tellen hoeveel stappen je moet lopen naar de andere kant van het lokaal, de traptredes enz.
- Buiten kunnen we ook een "opdracht" geven door in de herfst ze te laten zoeken naar; 3 bladeren of 5 kastanjes, 2 takken of 4 dennenappels. Als we dan taken of blaasjes hebben kunnen we die ook ordenen; takken van verschillende lengtes op volgorde van groot naar klein laten leggen.

Motorische ontwikkeling:

Iedere dag gaan wij met de kinderen naar buiten of naar de gymzaal. Daarnaast hebben wij ook op de groepen mogelijkheden om beweging aan te beiden door middel van spelelementen. In de gymzaal kun je ook andere ontwikkeldoelen combineren met bewegen. Hierbij kun je denken aan het sorteren van kleur blokken in hoepels, het bouwen van een toren met blokken en de hoeveelheid blokken tellen.

In de gymzaal ondernemen we activiteiten als:

- Tikkertje
- Stopdans
- Dansen op muziek

- Overgooien met een bal (dit kan ook buiten)
- Parcours uitzetten waar de kinderen kunnen klimmen, klauteren, overheen en onderdoor kunnen en op eigen initiatief kunnen ontdekken.

Buitenactiviteiten kunnen zijn:

- Speeltuin; klimmen en klauteren.
- Fietsen/ driewielers, steppen.
- "Voetballen" schoppen tegen een bal.
- Springen; met beide benen of op 1 been.
- Spelletjes als; schipper mag ik overvaren.

In de eerste instantie bieden we vooral, vanaf de leeftijd van 2 jaar, activiteiten gericht aan op de grove motoriek wat we steeds meer gaan samenvoegen met activiteiten voor de kleine motoriek. Eerst zijn de bewegingen vanuit de schouder nog groot maar worden steeds kleiner en zo gaat dit door tot ook met de vingers hele kleine voorwerpen opgepakt kunnen worden. Dit is het verloop van de fijne motoriek.

Activiteiten gericht op de kleine motoriek zijn onder andere:

- Het aanbieden van sensomotorisch materiaal kan op een tafel maar ook in bijvoorbeeld de zand- watertafel. Voorbeelden van sensomotorisch materiaal zijn:
 - Gelballetjes
 - Zand of magnetisch zand
 - Klein materiaal als macaroni en boontjes, pluche bolletjes, rijst, bloem, lollystokjes
 - Water (warm of koud)
 - Ijsblokjes
 - Scheerschuim
- Verven en tekenen. Dit kan op de grond, aan tafel, tegen de muur of op een schilderezel. We schilderen met vingerverf, een penseel en tekenen met dikke (driehoekige) potloden of wasco krijtjes.
- Knippen;
 - Smalle vlechtstroken; deze kunnen ze in kleine stukjes knippen.
 - Klei (met klei kunnen we de mooiste dingen maken maar ook klei kunnen wij knippen!)
 - Vouwblaadjes; de wat meer gevorderde peuter kan deze in hele kleine stukjes knippen.
- Bouwen kleine blokken (Hiermee kunnen we grove motoriek met grote blokken en de kleine motoriek dmv kleine blokken combineren)
- Plakwerkjes, Met een klein kwastje, lijmpotje en papier. Bij veel jonge peuters komt er niet altijd een snipper papier op het blad, maar die gebruiken de lijm als sensomotorisch materiaal; het ontdekken van de lijm op hun hand en op het papier.

sociaal-emotionele ontwikkeling:

De ontwikkeling stimuleren begint al met het samenzijn van leeftijdsgenootjes, maar ook jongere en wat oudere kinderen. Hieronder enkele voorbeelden:

- Een doen alsof', 'naboots' en 'rollenspel' ook een goede stimulans. De huishoek met verkleedspullen, een winkeltje of tentje zijn hier leuke voorbeelden van.
- Leren over zichzelf en over de wereld waar hij/ zij in leeft. Dit kan zijn door verhalen over de dag te vertellen met een kind in de hoofdrol, bekende foto's te bekijken, gevoelens en emoties te benoemen.

- Verhalen vertellen dmv een (hand)knuffel of pop. Hierdoor kunnen kinderen zien wat het gedrag van voor effect dit heft op andere mensen en in een verhaalvorm inzichtelijk maken. Kinderen zelf vinden het ook geweldig om met de pop of knuffel te mogen spelen.
- Taakjes in de dagelijkse huishouden oftewel het dagritme. Kinderen ruimen mee het speelgoed op, gooien de was mee in de wasmand, dekken de tafel en ruimen deze mee op etc.

Thema aanbod:

Bij de Schelluinen wordt er gewerkt met thema's. Er zijn in totaal 6 thema's ondersteund door de seizoenen en feestdagen in samenwerking met onze basisscholen, die ieder 5 tot 8 weken in beslag nemen. De basisschool neemt het voortouw in de keuze van de themakalender en de periodes in een gezamenlijk overleg kijken wij waar we aan kunnen sluiten en op in kunnen spelen.

De Schelluinen sluit zoveel als mogelijk aan voor de doorgaande leerlijn. Hierdoor kan de periode van het thema verschillen tussen de 5 tot 8 weken of het thema wat wordt aangepast. Het aanpassen van het thema gebeurt wanneer de belevingswereld van de kinderen niet aansluit bij het thema van de planning. In deze situatie passen we de themanaam of de verdieping/ uitwerking aan voor onze kinderen zodat het wel aansluit. De grote lijnen zullen wel ten alle tijden overlap hebben met school.

Na ieder thema is er een 'witte week' (thema loze week). Afhankelijk van de groep is de witte week 1 of 2 weken. Dit aangezien de witte weken veelal samenvallen met vakantieweken. De kinderen kunnen loskomen van het oude thema en de pedagogisch professionals zijn achter de schermen al aan de slag gegaan voor het volgende thema.

Aanvullende VE eisen in onze gemeente:

Gemeente Eindhoven geeft aan 2. horizontale groepen. Hierover is informatie terug te vinden bij het onderdeel stamgroepen.

- Gemeente Eindhoven zegt 3. 16 uur per week in 40 schoolweken. Dit is terug te vinden bij het onderdeel 960 uur te verdelen over anderhalf jaar.
- Gemeente Eindhoven zegt 4. een kindvolgsysteem dat is afgestemd op leerlingvolgsysteem van de basisschool. De locatie maakt gebruik van het KIJK! Volgsysteem. Zodra kinderen overgaan naar de basisschool wordt de informatie met elkaar gedeeld via een apart formulier die samen ontworpen is
- Gemeente Eindhoven zegt 5. Beredeneerd werken/ individueel. Deze informatie is terug te vinden bij het onderdeel beredeneerd werken. Ook is dit terug te vinden in de themaplanning en het groepsplan.
- Gemeente Eindhoven zegt 6. Beredeneerd werken/ groep. Deze informatie is terug te vinden bij het onderdeel beredeneerd werken. Ook is dit terug te vinden in de themaplanning en het groepsplan.
- Gemeente Eindhoven zegt 7. Bevorderen samenspelen van kinderen 'met en zonder indicatie'- in pedagogisch werkplan en in de praktijk zo handelen. . De pedagogisch professionals zijn zich erg bewust van hun voorbeeldrol hierin en zetten taal bewust in gedurende dag. In onze dag structuur zijn de volgende activiteiten opgenomen: - Kringactiviteit, hierbij sluiten alle kinderen aan(zowel mét als zonder VE indicatie) - Geleide activiteit in de kleine groep: Activiteiten in de kleine groep begeleid door een van de pedagogisch professionals. Hierbij kiezen we er regelmatig voor om kinderen bewust samen te voegen(zowel mét als zonder VE indicatie), zodat zij elkaar kunnen versterken in het spel. - Ongeleide activiteiten: Hierbij maken kinderen zelf de keuze om een activiteit uit te voeren in bijv. Een bepaalde hoek. Hierbij sluiten andere kinderen aan (zowel VE als niet VE). Het ongeleide spel wordt ook Vaak vooraf gepland, waardoor kinderen mét VE indicatie en zonder VE indicatie bewust samenspelen.
- Gemeente Eindhoven zegt 8. Per Spil integraal ouderbeleidsplan. Bij Opvoeden doen we samen vindt u informatie terug over onze samenwerking met het SPIL. Ook hebben wij binnen het SPIL een gezamenlijk ouderbeleid.
- Gemeente Eindhoven zegt 9. PDCA op pedagogisch kwaliteit. Dat beschrijven wij bij kopje pedagogisch en praktijk evalueren en borgen en onder kopje Pedagogische kwaliteit - onze focus voor het komende jaar. Hier zijn ook het VE opleidingsplan en het VE coaching plan aan gekoppeld.
- Gemeente Eindhoven zegt 10. Onderwijs als eerste verantwoordelijk voor pedagogisch en didactische lijn voor en vroegschool. Bij doorgaande lijn met school vindt u hierover meer informatie.

Bijlage 1.

De ontwikkelingsgebieden op een rij

De ontwikkelgebieden binnen ons pedagogisch kompas

Binnen onze opvang staan acht ontwikkelingsgebieden centraal. Kinderen ervaren deze gebieden in samenhang, waarbij elk gebied afzonderlijk te onderscheiden is, maar tegelijkertijd beïnvloed wordt door de andere, en zelf ook weer invloed uitoefent op de andere. De onderlinge wisselwerking zorgt voor een rijke evenwichtige ontwikkeling.

Met de vier pijlers van het pedagogisch kompas laten wij de kinderen de verschillende ontwikkelingsgebieden ervaren.

1. De sociaal-emotionele ontwikkeling.

De emotionele ontwikkeling van kinderen begint bij het ervaren van veiligheid en welbevinden. Vanuit deze basis ontwikkelen zij vertrouwen in zichzelf en in anderen. Vertrouwen in zichzelf stimuleert nieuwsgierigheid en de wil om te ontdekken en te onderzoeken. Vertrouwen in de ander zorgt ervoor dat kinderen durven te leunen op anderen wanneer dat nodig is en troost en aanmoediging kunnen ontvangen.

De sociale ontwikkeling begint met samenzijn en samen spelen – van naast elkaar spelen, naar met elkaar spelen, tot daadwerkelijk samenwerken binnen het spel. Ze overleggen, geven elkaar de ruimte (beurtwisseling) en vullen elkaar aan. Ze oefenen met het opstellen van gezamenlijke regels, het nakomen van afspraken en het oplossen van conflicten. Tijdens deze interacties ervaren ze verschillende emoties. Hoe voelt het als iets lukt? Hoe is het om te winnen? Maar ook: hoe ga je om met teleurstelling of verlies? Wat doe je als een ander verdrietig of boos is? En hoe kun je daarmee omgaan? Vanuit vertrouwen ontwikkelen zij veerkracht, leren ze omgaan met zichzelf en met anderen en geven ze verder vorm aan hun identiteit.

2. De motorische ontwikkeling

Bij de motorische ontwikkeling gaat het over de grote en de kleine motoriek. Het is het proces waarin kinderen hun lichaam leren coördineren en beheersen, van grote bewegingen tot kleine, precieze handelingen. De grote motoriek ontwikkelt zich van het pakken van je voetje, naar omrollen, kruipen, staan en lopen, een bal rollen, klimmen, fietsen, dansen, voetballen, turnen en rennen. De kleine motoriek richt zich op de kleinere en meer precieze bewegingen. Kinderen oefenen met strepen zetten met een kwast, een autootje laten rijden, een trein aan elkaar koppelen, bouwen met fijne materialen, schrijven, fluiten, puzzelen en rijgen. En ook door ritsen en knopen sluiten, veters strikken, scheuren, knippen, vouwen en tekenen.

3. De taalontwikkeling

De taalontwikkeling begint vanaf het allereerste begin met horen, kijken, lachen en huilen, brabbelen. Vanuit deze eerste communicatie groeit de taalontwikkeling naar luisteren, praten en gesprekken voeren. Kinderen oefenen de hele dag. Leren constant nieuwe woorden. Taal gaat ook over rijmen, verhalen maken, gedichtjes bedenken, en vaardigheden als lezen, schrijven en het begrijpen van steeds ingewikkeldere en abstractere informatie. Bij taal wordt vaak een onderscheid gemaakt tussen de passieve en actieve taalvaardigheid. Bij de passieve gaat het om het begrijpen van taal: het kunnen volgen van dialogen, opdrachten, liedjes,

verhalen, toneelstukjes en filmpjes. Kinderen leren luisteren met aandacht en betekenis geven aan wat ze horen of zien.

Bij actieve taalvaardigheid gaat het over de beheersing van taal als 'instrument' om iets wat je ervaart, voelt of denkt tot uitdrukking te brengen. Kinderen oefenen met zelf spreken, vragen stellen, meningen geven, verhalen vertellen en informatie delen. Ze leren hoe taal werkt, hoe zinnen zijn opgebouwd en hoe ze hun gedachten kunnen ordenen en overbrengen.

4. De rekenontwikkeling

Ook de rekenontwikkeling begint spelenderwijs. Kinderen ontdekken de wiskundige wereld om zich heen via hun lichaam en zintuigen. Van 'daar pas ik wel tussen' naar meten van de hoogte, breedte en diepte. Van rekening houden met één eigenschap tegelijk naar rekening houden met meer eigenschappen. Van willekeurig tellen van de getallen 1, 2, 7, 5, 10 naar het uitrekenen van $4 \times 12 = 48$. Van drie blokken op elkaar zetten naar werken vanuit een bouwtekening tot er een kasteel staat. Van verschil voelen tussen zacht, hard, nat, droog, licht en zwaar naar onderscheid maken tussen kleuren, vormen, structuren, hoeveelheden, etc. Rekenen is veelzijdig. Het gaat over sorteren en ordenen (zacht-hard, dik-dun, rood-groen, ruw-zacht etc.) patronen zien en maken (kralenketting, mozaïek), spelen met getallen, ruimte ervaren en ermee bouwen of tekenen, wegen, meten en vergelijken. En het besef van tijd (dagen, weken, seconden, snel-langzaam) en ritme (melodische en ritmische muziek).

5. De creatieve en expressieve ontwikkeling

Deze ontwikkeling begint bij de zintuigen, het waarnemen van smaken, geluiden, muziek, beelden en bewegingen, het voelen van diverse soorten materialen. Kinderen luisteren, kijken en ervaren, en zetten deze indrukken om in eigen expressies. Bij de creatieve en expressieve ontwikkeling ontdekken kinderen hoe ze hun gevoelens, gedachten, ideeën en ervaringen kunnen verbeelden of verklanken. De creatieve en expressieve ontwikkeling is heel gevarieerd: zingen, muziek, bewegen of dansen, tekenen, schilderen, kleien, grafische vormgeving. En ook over het bedenken van creatieve oplossingen, nieuwe verbanden zien, risico's inschatten en fouten te zien als leermogelijkheid. Kinderen experimenteren met klanken, kleuren, ritmes, melodieën, bewegingen, ideeën en leren hoe ze met kleur, lijn, vorm, structuur en ruimte iets kunnen uitdrukken.

6. De morele ontwikkeling

Deze ontwikkeling begint bij het voelen dat je erbij hoort en dat je wordt geliefd en gewaardeerd om wie je bent. Vanuit deze veiligheid en verbondenheid ontwikkelen kinderen een gevoel voor goed en kwaad, en leren ze nadenken over wat mag en niet mag – en waarom. Ze ontdekken dat hun gedrag invloed heeft op anderen. Ze leren verschillen tussen mensen herkennen en respecteren. Als ik mag zijn wie ik ben, mag jij zijn wie jij bent. Stap voor stap ontwikkelt zich het vermogen om zich te verplaatsen in de gevoelens, gedachten en situaties van anderen. Kinderen leren empathie te tonen en verbondenheid te ervaren én te bieden. Kinderen gaan sociale regels en normen begrijpen, zoals eerlijkheid, rechtvaardigheid, verantwoordelijkheid en zorg voor elkaar. Ze oefenen met morele keuzes, conflicten oplossen, en rekening houden met anderen. Ze merken dat democratisch samenleven vraagt om wederzijds respect en samenwerking. Daarbij ontwikkelen kinderen ideeën over hoe ze naar de wereld en mensen kijken, met wie ze zich identificeren en wat het betekent om een 'goed' mens te zijn.

7. De cognitieve ontwikkeling

Deze ontwikkeling begint bij doen, ervaren en ontdekken. Kinderen leren door zelfstandig en samen met anderen te handelen, te onderzoeken en oplossingen te bedenken, met alles wat ze in hun omgeving tegenkomen. Dit begint bij baby's willekeurig. Gaandeweg (met de kennis en ervaringen die een kind steeds opdoet) wordt dit meer doel- en uiteindelijk resultaatgericht. De nieuwe kennis en vaardigheden worden door jonge kinderen vooral nog vanuit eigen perspectief ervaren. Als kinderen ouder worden breiden de manieren van ontwikkelen en leren zich uit. Hun toenemend denkvermogen zorgt ervoor dat ze niet alles meer hoeven uit te vinden door het zelf te doen. Het denken wordt door de jaren heen steeds logischer en er worden meer verbanden gelegd. Kinderen zoeken steeds meer gericht naar bepaalde kennis en vaardigheden. Daarbij zijn ze steeds beter in staat om zaken vanuit verschillende perspectieven te bekijken. Ze ontwikkelen steeds meer concrete kennis over mensen, dieren, natuur en techniek, en maken geleidelijk de stap naar het begrijpen van abstracte begrippen en filosofische vragen. Ze raken vertrouwd met de fysische wereld – van een zandkorrel tot een sterrenstelsel – en leren hoe voorwerpen zich gedragen in verschillende situaties. Bijvoorbeeld: wat gebeurt er als je water op papier giet, of hoe een bal zal rollen afhankelijk van de ondergrond en kracht. Kinderen leren ook de effecten van hun handelingen voorspellen. Ze ontdekken hoe dingen werken, hoe ze iets kunnen maken of veranderen, en hoe ze informatie kunnen gebruiken om tot nieuwe inzichten te komen. In deze ontwikkeling speelt ook technologie en digitalisering een steeds grotere rol. Kinderen raken vertrouwd met technische en digitale middelen en toepassingen.

8. Zelfsturing en ondernemingszin

Ook deze ontwikkeling begint bij het willekeurig exploreren van de omgeving. Kinderen proberen uit, ontdekken en ervaren. Gaandeweg leren ze bewust keuzes te maken in hun spel en activiteiten: ze weten wat ze willen, nemen initiatief en zetten stappen om hun doelen te bereiken. Ze ontwikkelen wilskracht en leren doelen stellen, keuzes maken en gericht handelen. Ze bedenken scenario's voor acties, kunnen afstand nemen van een situatie en reflecteren op hun ervaringen. Zo leren van wat goed ging én van wat beter kan. Kinderen leren omgaan met moeilijkheden en obstakels. Ze ontwikkelen doorzettingsvermogen, flexibiliteit en het vermogen om problemen op te lossen. Ze ontdekken dat fouten maken erbij hoort en dat je met creativiteit en doorzettingsvermogen nieuwe oplossingen kunt vinden.

Bijlage 2.

Overzicht formulieren pedagogisch werkplan

De ingevulde formulieren uit deze bijlage zijn een integraal onderdeel van dit pedagogisch werkplan.

- Formulier overzicht beroepskrachten in opleiding, stagiairs en vrijwilligers
- Formulier akkoordverklaring opvang in een 2^e stamgroep in de dagopvang
- Formulier mentorschap (of digitaal via Konnect)
- [Formulier themaplanning VE](#)
- [Formulier evaluatie themaplanning VE](#)
- Formulier beschrijving rollen pedagogisch beleidsadviseur, beleidsmedewerker en pedagogisch coach
- Formulier overzicht jaarlijkse coaching en opleiding
- Formulier adviesaanvraag OC pedagogisch werkplan
- Jaarkalender P&K vestigingen

Bijlage 3.

Begrippenlijst

VE

VE staat voor Voorschoolse Educatie en is onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid. Het doel is om peuters met een mogelijke (taal)achterstand, ook wel 'doelgroepkinderen' genoemd, beter voor te bereiden op de basisschool.

LRK-nummer

Unieke registratienummer voor iedere kinderopvangvestiging. Dit nummer is opgenomen in het Landelijke Register Kinderopvang.

Beroepskracht-kindratio (BKR)

De verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal kinderen in de groep.

Bijlage 4.

Gebruikte literatuur

Boonstra, M. & IJ. Jepma (2016). *Lerenderwijs. Samenwerken aan pedagogische kwaliteit in de kinderopvang*, Springer Media B.V.

Fukkink, R., redactie (2017). *Pedagogisch curriculum voor het jonge kind in de kinderopvang*. BKK. Bohn Stafleu van Loghum, Houten.

GGD GHOR Nederland & Nederlands Jeugdinstituut (NJI), *Veldinstrument observatie pedagogische praktijk kindercentra en peuterspeelzalen december, 2014* Utrecht.

Hoex, J., (2010). *Een solide basis voor positief jeugdbeleid*. Nederlands Jeugdinstituut.

ISSA, VBJK, Mutant (2016) *Europees kader voor kwaliteit (*Nederlandse samenvatting)* - European Quality Framework ECEC/ EQF.

Keulen, van, A., Leseman, P., Wanningen, K. & Kool, C. (2015). *Kwaliteitskader voor educatie van het jonge kind*. Nuvoorlater.nl

Keulen, A. van & E. Singer (2012), *Samen verschillend. Pedagogisch kader diversiteit in kindercentra 0-13 jaar*. Reed Business, Amsterdam.

Laevers, F., Silkens, K., & Declercq, B. (2020). *Ervaringsgericht werken in de voorschoolse kinderopvang*. Lannoo.

Laevers, F., Buyse, E., Daems, M. Declercq, B. (2016). *Welbevinden en Betrokkenheid als toetsstenen voor kwaliteit in de kinderopvang* (Uitgave kennisdossier kinderopvang BKK). Utrecht: BKK.

Landelijk Pedagogenplatform Kindercentra (2017). *Bouwstenen voor een pedagogisch kwaliteitskader Kinderopvang*.

Leseman, P., Veen, A. redactie (2016). *Ontwikkeling van kinderen en relatie met kwaliteit voorschoolse instellingen. Resultaten uit het pre-COOL cohortonderzoek*. Kohnstamm Instituut.

Nederlands Consortium Kinderopvang Onderzoek. (2009). *De NCKO kwaliteitsmonitor*. SWP.

Nederlands Consortium Kinderopvang Onderzoek. (2012). *De kwaliteitsmonitor BSO*. SWP Amsterdam.

Riksen -Walraven, M. (2000). *Tijd voor kwaliteit in de kinderopvang*. Vossiuspers AUP, Amsterdam.

Schreuder, L., M. Boogaard, R. Fukkink & J. Hoex (2011), *Pedagogisch kader kindercentra 4-13 jaar*. Reed Business, Amsterdam.

Singer, E., & De Haan, D. (2021)). *Speels, liefdevol en vakkundig*. SWP.

Singer, E. & L. Kleerekoper (2009), *Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar*. Elsevier gezondheidszorg, Maarssen.

Singer, E., Van Keulen, A., Saiz, A. B., & Roetman, A. (2012). *Samen verschillend*. Reed Business Education.

Strik, A., Schoemaker, J., (2018) *Interactievaardigheden. Een kindvolgende benadering*. Bon Stafleu van Loghum, Houten.

